

27310

PROTOCOLULU

DESPRE

SIEDINTIELE SINODULUI EPARCHIALU

DIN

DIECES'A ROMANA GRECO-ORIENTALA A ARADULUI,

ȚIENUTE IN ANULU 1875.

Part. I.

V1974

V. 1957

Part. I. de la...

ARADU, 1875.

IN TIPOGRAFI'A LUI STEFANU GYULAI.

27310

PROTOCOLULU

DESPRE

SĂDINTIELE SINODULUI EPARCHIALU

DIN

DIACES'A ROMANA GRECO-ORIENTALA A ARADULUI,

ȚIENUTE ÎN ANULU 1875.

ARADU, 1875.

IN TIPOGRAFIA LUI STEFANU GYULAI.

1930

1930

Palatul Culturii al Republicii
BIBLIOTECA

No. jur. de spaire 118
1930

27310

Protocolulu

siedintieloru sinodului eparchialu ordinariu din dieces'a romana
gr. or. a Aradului de anulu 1875.

Siedinti'a I.

s'a tienutu in duminec'a Tomei la $\frac{20 \text{ Apriliu}}{2 \text{ Maiu}}$ 1875 in biseri-
c'a catedrala din Aradu.

Nr. 1. Dupa solenitatea actului de instalare a Preasantiei Sale Domnului Episcopu *Ioanu Metianu*, si dupa serbarea santei liturgii, si in fine dupa chiamarea santului spiritu, Preasanti'a Sa presinta protocolulu consistoriului plenariu, din Aradu de datulu 20 Apriliu 1875, prin care face cunoscutu, cumca Preasanti'a Sa prin mandatoriulu metropolitanu Ioanu Hanni'a, pre bas'a diplomei imperatesci do datulu 23 Martiu 1875 st. n. Nr. 4071, si a gramatei metropolitane de datulu 30 Martiu 1875 Nr. 43 metr. — este introdusu in scaunulu episcopescu alu diecesei aradane, deci ca presedintele ordinariu a sinodului eparchiale, rostesce urmatoriulu cuventu de deschidere:

Domniloru Deputati!

Terminanduse actulu introducerii mele in scaunulu episcopescu de aici, si invocarea Duchului santu pentru ajutoriulu Domnului la lucrarile Sinodului nostru eparchialu, vinu a deschide domniloru deputati sesiunea acestui sinodu pe anulu curinte 1875.

Candu primadata anu fericirea a ocupá acestu locu onorificu, si candu consideru că eu in prim'a linia din increderea DVóstra lu-ocupu, nu me potu retienea se nu dau viua espressiune simtieminteloru mele de recunoscintia pentru increderea de care m'ati invrednicitu. — Sciu Domniloru deputati, că nu ve potu satisface vorbele acolo unde se ceru fapte, dar daca veti binevoi a considerá, că pentru fapte a lipsitu de totu timpulu fisicu, speru că veti fi cu indulgintia, pana se am dorit'a ocasiune a justificá si prin fapte increderea ce ati pusu in mine.

Si pana atunci me simtirescu detoriu a ve face cunoscuta momentele mai insemnate intreprinse in sinulu bisericeii n6stre dela Sinodulu ordinariu alu anulu trecut 1874 pana astadi. — Parintele Archiepiscopulu si metropolitulu nostru Procopiu Ivacicoviciu abia dupa 10 luni ale archipastoriei sale de Archieppu si Metropoliu romanu, devenindu alesu de Archieppu si Metropoliu alu patriarchiei serbesci, in lun'a lui Septembrie 1874 abdisa la demnitatea de Archieppu si Metropoliu romanu, si trecu la patriarhia serbesca.

In urmarea acestei intreprinderi rare in biserica n6stra, devenindu vacantu scaunulu nostru archiepiscopal—metropolitanu, membrii congresulu nostru nationalu bis. ce togma in Octobre 1874 s'au alesu de nou, pentru o perioda noua de 3 ani, intruniti si constituiti in congresu electoralu, in diu'a de 21 Noembrie 1874 alesi de Archieppu—Metropoliu pre parintele episcopulu Aradului Mironu Romanulu, carele in urm'a preinaltei intariri in 15 Decembrie 1874. fu introdusu cu solenitate in scaunulu Archiepiscopal—Metropolitanu.

Prin inaintarea acest'a a parintelui episcopulu alu Aradului Mironu Romanulu la demnitatea de Archieppu—Metropoliu, devenindu vacantu scaunulu eppesculu alu Aradului,—sinodulu eparchialu intrunitu la $\frac{2}{14}$ Fauru 1875 in siedintia estraordinaria, anume pentru alegarea episcopulu diecesanu, — in diu'a de $\frac{3}{15}$ Februaru 1875 m'a invrednicitu pre mine de increderea sa, alegendume de episcopulu acestei diecese.

In acea convingere, ca Domnulu a binevoitu ca sarcina acest'a grea se cada asupr'a mea, ca Domnulu a lucratu si a miscatu inimile alegatoriloru spre mine: am primitu asupra-mi demnitatea acest'a, ca se facu voi'a Domnulu si alegatoriloru mei. — Precum sciti Domniloru Deputati! eu numai astadi incepu activitatea mea ca episcopulu diecesanu, si asia dupa ce am rugatu pre celu atotu putinte se-mi intinda spriginulu si ajutoriulu seu celu tare, vinu a cere si spriginulu, ajutoriulu si concursulu Domniloru V6stra, la impreuna conlucrare in via Domnulu, la conlucrare fratiésca si in armonia, la renascerea si regenerarea n6stra bisericesca.

Nu este de lipsa se ve spunu câte si ce felu sunt trebuintiele si afacerile care reclama seriós'a nóstra atentiune, dar aflu de bine a intoná, cà este timpul supremu si asi potea dice ór'a a 11 pentru a ne apucá seriosu de lucru in cerculu activitatii nóstre.

Din partea consistóriilor nóstre, de aici si Oradea-mare, s'au facutu mai multe propuneri salutarie, intre care mai vertosu asupra celei referitórie la reorganisarea institute-loru nóstre preparandiale si teologice, tragu deosebita atentiunea DVóstra, celelalte vinu in rendulu loru insirate in repórtele acelu consistórie, care tóte se supunu apretíarei DVóstra.

Premitiendu acestea, si recomandandume buuavointiei Domnieloru Vóstre, sesiunea sinodului eparchialu ordinariu pentru anulu 1875 o dechiaru de deschisa."

Acést'a intre urari de „se traiésca,” repetite mai de multe ori, se ié la placuta cunoscintia.

Nr. 2. Preasanti'a Sa Domnulu presiedinte provocandu pre notarii din anii trecuti sè-si ocupe locurile, presinta:

1. reportulu generalu alu consistoriului plenariu din Aradu,
2. reportulu generalu alu senatului epitropescu,
3. reportulu senatului de scóle, si
4. reportulu senatului strinsu bisericescu, despre activitatea loru in decursulu anului 1874.

Luandu-se spre scire se estradau respectiveloru comisiuni.

Nr. 3. Venindu la intrebare loculu si timpul inceperei siedintiei prossime, se enuncia cà:

Siedintiele sinodului se vor tienea in sal'a consistoriului diecesanu, si cea prossima se va incepe mane la 9 óre a. m.

Presiedinte

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Georgiu *Feieru*, m. p.

notariu.

Siedinti'a II.

s'a tienutu la $\frac{21 \text{ Apriliu}}{3 \text{ Maiu}}$ Presiedinte: Preasanti'a Sa Parintele Episcopu Ioanu Metianu. Notariu: Teodoru Pap.

Nr. 4. Protocolulu siedintiei de eri s'a cetitu si S'a autenticatu.

Nr. 5. Parintele Meletiu Dregheciu, in numele sinodului, exprima bucuri'a cã alesulu sinodului este intaritu, consecratu si introdusu de Episcopu. Uréza Preasantiei Sale ani multi in fericire spre realizarea dorintieloru clerului si a poporului.

Preasanti'a Sa Parintele Episcopu respondiendu la salutarile primite, provóca clerulu si poporulu a-lu spriginí in purtare sarciniloru, ce le-a luatú asupra si, promitiendu cu solenitate, cã Preasanti'a Sa nu va lipsí nici candu dela chiamarea, ce Provedinti'a divina i-a indegetat'o prin dorinti'a manifestata a clerului si a poporului credintiosu.

Sinodulu, intre urari, ié cu placere la cunoscentia declaratiunile Preasantiei Sale Parintelui Episcopu.

Nr. 6. Presidiulu presinta scrisórea Escelentiei Sale Parintelui Metropolitu, prin carea transpune carthi'a ministeriala in caus'a pretensiuniloru, ce fondulu scolariu le fórma facia cu erariulu.

Se transpune comisiunei epitropesci, cu insarcinarea, ca se reporteze inea in siedinti'a, ce se va tienea astadi dupa médiadi, fiindu caus'a urgenta si avendu de a se contielege cu sinodulu loru.

Nr. 7. Presidiulu presinta decisulu congresului in caus'a fonduriloru comune dieceseloru de Aradu si Caransebesiu.

Se transpune comisiunei epitropesci cu insarcinarea se reporteze in siedinti'a de astadi dupa médiadi.

Nr. 8. Presidiulu presinta decisulu congresualu, asupra memorandumului, ce i s'a asternutu dela conferinti'a invetiatorésca din Tulca.

Se transpune comisiunei scolarie.

Nr. 9. Presidiulu presinta decisulu congresualu asupra petitiunei comitetului parochialu din Ceic'a.

Se transpune comisiunei petitionarie.

Nr. 10. Presidiulu presinta anunciarea metropolitana, cã estimpu are se se tienea congresu, deci provóca sinodulu a se ingrigi de spese.

Se transpune comisiunei epitropesci ca se-o tracteze dinpreuna cu bugetulu.

Nr. 11. Se presinta reporturile consistoriului din Orade.

Se impartu intre respectivele comisiuni.

Nr. 12. Reportulu fondurilor comune

Se transpune comisiunii financiare.

Nr. 13. Memorandulu preotimei din tractulu Timisiului in caus'a reducerii parochieloru

Se transpune comisiunii petitionat6rie.

Nr. 14. Emericu Stanescu, in scrisu ar6ta sinodului c6, fiindu morbosu, nu va putea participa la sedintie.

Se ie spre scire.

Nr. 15. Georgiu Feieru prezinta petitiunea Nastei Gornicu pentru absolvarea de unele taxe.

Se transpune comisiunii petitionarie.

Nr. 16. Georgiu Popa prezinta petitiunea comitetului parochialu din Pecic'a romana pentru ca consistoriulu se decida acusele comitetului asupra preotului Terentiu Dimitrescu.

Se transpune comisiunii petitionarie.

Nr. 17. La propunerea lui Vasiliu Paguba

Se intregescu singuraticele comisiunii si anume:

In comisiunea de sc6le, in loculu repausatului Andreiu Machi, se alege Ioanu Russu.

In comisiunea epitrop6sca in loculu repausatului Ioanu Suciu se alege Georgiu Popoviciu.

In comisiunea organizat6ria, in loculu Escelentiei Sale Mironu Romanu, s'a alesu Andreiu Papp.

Nr. 18. Paulu Rotariu propune, c6 de 6race densulu e membru in epitropi'a provisorie a fondurilor comune, nu p6te fi membru si in comisiunea financiara chiamata a censur6 reportulu epitropiei amintite, deci renuncia din comisiune.

In loculu lui Paulu Rotariu, in comisiunea financiara, se alege Dionisiu Cadariu.

Nr. 19. Alessiu Popoviciu, fiindu in circumstantie anal6ge cu celea amintite de Paulu Rotariu, renuncia de asemenea.

In loculu lui Alessiu Popoviciu se alege in comisiunea financiara Nicolau Zigre.

Nr. 20. Reportulu fiscului consistorialu despre lasamentulu Elena Birta

Se predà comisiunei episcopesci
Siedinti'a venitoria se anuncia pre astadi dupa mé-
diadi la 5 óre.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'au autenticatu in siedinti'a
IV la $\frac{22 \text{ Apriliu}}{4 \text{ Maiu}}$ 1875.

Presindinte		Teodoru Pap, <i>m. p.</i>
Ioanu Metianu, <i>m. p.</i>	_____	Notariu.
Episcopu.		

Siedinti'a III.

s'a tienutu in $\frac{21 \text{ Aprile}}{3 \text{ Maiu}}$ 1875 la 5 óre d. m. Presidiulu
ordinariu. Notariu: Paulu Popu.

Nr. 21. Din lips'a timpului fisicu nepotendu-se inca pre-
pará protocolulu siedintiei de deminétia

Autenticarea protocolulu siedintiei a II. se amena
pre siedinti'a de mane.

Nr. 22. Ilustritatea sa Domnulu Episcopu presiedinte aduce
la cunoscinti'a sinodului o telegrama a Ilustritatei Sale Domnului
Episcopu alu Caransebesiului, prin carea, cu privintia la conclu-
sulu congresulu nationalu de anu in caus'a cestiuniloru contro-
verse intre ambele diecese pentru fondurilo comune, se face aro-
tarea, cumca sinodulu eparchiale din acea diecesa a aflatu cà 16-20
membri din fia care sinodu ar fi a se intruni pe manedia la
6 óre dupa médiadi la Timisiór'a pentru incercarea de complanare
a diferintieloru. Dnulu Episcopu presiedinte crede cà caus'a este
de urgintia, pentru darea respunsulu cerutu, si pune deci acestu
obiectulu cu preferintia la ordinea diloi.

Sinodulu luandu in desbatero obiectulu, la propunerea lui
Vincentiu Babesiu, decide :

A se primí propunerea sinodului de Caransebesiu
pentru tramiterea unei delegatiuni sinodali, in locu se
mérge toti membrii sinodului la unu locu comunu pentru
scopulu avisatu de congresulu nationalu; de asemenea a
se primí si loculu Timisior'a si timpulu de manedia,
Marti in 4 Maiu pe dupa médiadi la 6 óre; in fine nume-
rulu membriloru delegandi se statoresce ca suficiente
de 15; ér Domnulu Episcopu presiedinte este rogatu a dá
respunsulu telegraficu la Caransebesiu in acestu intielesu.

Nr. 23. Dlu Paulu Rotariu, ca reportore alu comisiunei epitropesci, dà cetire votului acesteasi comisiuni asupra conclusului congresualu in obiectulu de mai susu despre fondurile comune.

Propunerea, ca enunziatulu de competintia a maritului congresu sè se iee spre sciintia, se primesce; ér alta propunere mai departe despre modulu de procedere, se dechiara prevenita prin decisulu de sub Nrulu precedente.

Nr. 24. Totu Paulu Rotariu, ca reportore alu comisiunei epitropesci, propune in caus'a hartiei naltului ministeriu de cultu si instructiune publica, prin carea se cere convoirea spre compensare reciproca intre pretensiunea erariului de 30,319 fl. 39 cr. v. a. si pretensiunea bisericeii ortodocse fatia de statu in suma 156,241 fl. banca, séu 65,621 fl. 29 cr. v. a. Vincentiu Babesiu propune, si sinodulu primesce:

Acésta cauza dimpreuna cu votulu comisiunei sè se dee ca materialu delegatiunei ce va merge la Timisiór'a, pentru de a midiloci o contielegere cu delegatiunea sinodului din Caransebesiu in acésta cauza comuna, asteptandu-se reportu despre acea contielegere.

Nr. 25. Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu presiedinte pune la ordinea dilei alegerea a loru 15 membrii pentru delegatiunea mai susu primita, de asemenea cestiunea instructiunei, ce ar fi a li se dá.

In câtu pentru instructiune, la propunerea lui Vin. Babesiu

Sinodulu afla atare deplinu cuprinsa in conclusulu concerninte alu congresului nationalu sub Nrulu 66. de anulu trecut, si delegatiunea este avisata a se tiené de aceea; ér in câtu pentru alegerea membriloru delegatiunei, esmitiendu-se o comisiune de 5 membrii: Chirilescu, Babesiu, Bonciu, Teodoru Pap si Emanuilu Misiciu, insarcinata a compune o lista, — pe langa suspinderea intr'acea a siedintiei pe 10 minute, — dupa redeschiderea siedintiei cetindu-se prin presidiu list'a combinata de comisiune, aceea peste totu se primesce, alesi fiindu, din cleru: Archimandritulu Andreiu Papu, Meletiu Dregheciu, Iosifu Beliesiu, Simeonu Bic'a si Georgiu Vasilieviciu; dintre laici: Vincentiu Babesiu, Parteniu Cosm'a, Sigismundu Borlea,

Ioanu P. Desseanu, Demetriu Bonciu, Eugeniu Mocioni, Nicolau Zigre, Stefanu Adamu, Georgiu Haic'a, si Alessiu Popoviciu.

Nr. 26. Sulevandu-se cestiunea despre spesele de caletoria pentru membrii delegatiunei, se decide :

Pana la o dispusetiune definitiva in acésta privintia, in contielegere cu sinodulu eparchialu din Caransebesiu, de o cam data se antecipa spesele de caletoria, si anume pentru 16 mile, dupa normativele custatatore, câte 8 fl. pentru fiecare membru, impreuna 120 fl. din fondulu generalu diecesanu.

Nr. 27. Urmédia la ordine referad'a comissiunei bisericesci despre reportulu senatalui strinsu bisericescu dela consistoriulu aradanu, care prin referintele seu Georgiu Dringou propune, si

Sinodulu ié spre scire cà, in districtulu acestui consistoriu sunt 11 protopresbiterate, 302 comune bisericesci matre, 76 filiale, 327 biserici, o bisericu din Ecic'a a trecutulu la serbi, 401 parochii, 61.423 case, 328.227 suflete cu 10 protopresbiteri si unu administratoru protopresbiteralu, 195 parochi, 180 administratori parochiali, 30 capelani, 1 diaconu; mai departe, cà numerulu parochieloru de anu a scadintu cu 18, dintre cari Topl'a, in protopresbiteratulu Hasiasiului, mai mare parte a locuitoriloru dimpreuna cu preotulu au trecutulu la religiunea greco-catolica, si mai remanendu 11 case, acelea s'au afiliatu la Iersnicu; un'a parochia din Pecic'a, un'a din Ecic'a si alt'a din Nadlacu, in urmarea despartirei ierarhice, au trecutulu la ierarchi'a serbésca, ér 14 devenindu in vacantia, s'au redusu. Cu privire la trecerea comuneloru la alta confessiune, in urmarea propunerei lui Nic. Zigrea: cestiunea se concrede consistoriului diecesanu, ca se cercetedie referintiele trecerei, si se constate câti individi, si cine a trecutulu la confessiune streina cu observarea formalitatiloru prescrise in lege, avendu a se ingrigi de provederea acelor credintiosi, cari dupa lege nu se potu considerá de trecuti.

Nr. 28. Relativu la reportulu senatalui bisericescu cà, din 401 parochii, 17 sunt vacante, dintre cari unele din lips'a con-

curentiloru, ér parochi'a din Giu'la magiara din motivu, cà acésta parochia, conformu proiectului despre arondarea protopresbiteratelor, e menita pentru statiune protopresbiterala, si asia pana la primirea numitului proiectu prin congresulu nationalu bisericescu, nu se potu indepliní, — considerandu cà sörtea decisiunei consistoriale aduse cu referintia la parochi'a din Giu'la magiara inca este pendinte de la apelat'a insinuata sub Nrulu ¹⁸⁰⁷/874, comisiunea propune, si

Sinodulu ie spre scire.

Nr. 29. Cu privire la propunerea senatului bisericescu pentru ca parochiile vacante se se indeplinesca cu individi mai pucinu cualificati

Sinodulu sustiene conclusulu seu de sub Nrulu 63 din anulu trecut.

Nr. 30. Relativu la reportulu senatului bisericescu, cà in anulu espiratu au moritu unu protopresbiteru, 18 parochi, 3 capelani si unu preotu dela captivii din Ilav'a, — cà s'au hirotonitu 1 protopresbiteru, 17 presbiteri si unu diaconu, din cari 1 protopresbiteru, si 11 presbiteri apartienu la districtulu consistoriului oradanu, cà de presinte sunt numai 14 asesori onorari, ér 2 locuri pentru asesori ordinari si 5 pentru asesori onorari sunt nedeplinite, cumca ca referinte la acestu senatu bisericescu conformu decisului Nr. 61 din anulu trecut e aplicatu Domnulu Vincentiu Schelegianu; in fine cà la institutulu teologicu din Aradu sunt aplicati: 1 profesoru ordinariu, unu substitutu si unu cantoru, — comisiunea propune si

Sinodulu ie spre scire, éra consistoriulu se indruma ca câtu se pöte mai timpuriu se aléga profesoru ordinariu la institutulu teologicu.

Nr.31. Cu referintia la reportulu totu aceluiasi senatu, cà in cursulu alu III-lea la institutulu teologicu sunt 11, in al II-lea 8, éra in cursulu primu 27 elevi, dintre cari 19 sunt cu 8 classe, 6 cu 7, 4 cu 6, 6 cu 5, 5. cu 4, si unulu cu 2 clase gimnasiale, 2 cu testimoniu din preparandia, si unulu cu 4 clase normale; — cà examenulu semestralu in institutulu teologicu s'a tienutu in 25 si 26 fauru a. c. cu succesu bunu, in fine cà dintre teologii absoluti, 6 au depusu examenulu de cualificatiune pentru parochie bune, 5 pentru parochie de frunte, — la propunerea comisiunei, din partea sinodului

Se ie spre scire.

Nr.32. Relativu la reportulu aceuia-si senatu, cà dela sesiunea sinodala de anu s'au tienutu 8 siedintie consistoriali ordinare,

un'a extraordinaria, a incursu 471. esibite la cari adaugandu-se 31 restante din anulu trecut, la olalta 502, din acestea s'a pertratatu 473, intre cari 13 matrimoniali, din cari, unulu din competintia s'a transpusu la forulu de I-a instantia concerninte, 3 s'au pertratatu si decisu finalminte in forulu ala II-lea cu desfacerea casetoriei, 3 s'au restituitu forului de I instantia, 6 sunt transpuse la defensorele matrimonialu, -- cause disciplinari mai grole au incursu 3, dintre cari unulu e sub actiune fiscala, ér dóuc sub cercare; mai mici s'au pertratatu in forulu de I instantia 4, in forulu de a II instantia 3, scaaneloru protopresbiterali s'au transpusu 19, sub cercare sunt 4, -- preste totu, cause nesuperate sunt 28, — la propunerea comisiunei

Sinodulu ie spre scire.

Nr. 33. Cu privire la reportulu, cá din lips'a numerului recerutu de asesori nu s'au tienutu 8 siedintie ordinario, in urma-rea propunerei comisiunei

Sinodulu decide ca asesorii ambeloru consistórie, de la Aradu si Oradea-mare, cari fora scuse voru absentá de la trei siedintie consistoriali urmatóre un'a altei'a, se voru considerá ca abdisi de acestu postu onorificu.

Nr. 34. Cu referintia la propunerea senatului bisoriceseu pentru indeplinirea postului de asesoru referinte

Sinodulu sustiene decisulu seu de sub Nr. 61 din anulu trecut.

Nr. 35. Relativu la reportulu cá, pacea interna a bisericeei nóstre in decursulu anului 1874 s'a conturbatu in comunele: Topl'a din protopresbiteratulu Hasiasiului, in Barra din protopresbiteratulu Lipovei si in Bai'a din protopresbiteratulu Totvradiei, in comun'a Topl'a din 40 familii, 29 dimpreuna cu preotulu au trecut la relegiunea gr. cath. romanendu in religiunea strabuna inca 11 familii, -- in urma-rea propunerei comisiunei imbinate cu a lui Nicolau Zigrea

Sinodulu ie spre scire, — ér consistoriulu se indruma ca se cercetedie legalitatea trecerei si se constate numerulu individiloru trecuti, eventualminte se recurga la ministeriulu de culte si instructiune publica, pentru ca se emita comisiune, pentru constatarea legalisarei trecerei asertive.

Nr. 36. Relativu la reportulu, cá caus'a trecerei la alta confessiune a unoru pucini din comun'a Barra a fostu mai cu séma scaparea de prestatiunile recerute pentru scól'a confessionala, —

mai departe controversiile escute între o parte a credincioşilor şi preotul Ioan Mateiu, pe carele consistoriul pentru abuzuri spre molcomirea spiritelor şi până la deciderea cauzei, ce de presinte aştepta opiniunea fiscalului consistorialu, l'a suspinsu de la oficiu şi diuimetate beneficiu,—la propunerea comisiunii imbinate cu propunerea lui Iosifu Popoviciu

Sinodulu ie spre scire indrumandu-se consistoriulu a face celea necesarie pentru incetarea cauzelor conturbatoare.

Nr. 37. Cu referintia la reportulu, că în comun'a Baia până acum nici unu credinciosu alu religiunii noastre nu a trecut la religiunea straina după prescriptele art: LIII. de lege din 1868, şi că poporul nu ar avea serioase a-si parasi religiunea stramosiesca, deca nu s'sr afla agitatori cu promisiuni false, şi că la repetirea unoru astfelu de conturbari, consistoriulu cu urgentia va intreveni la guvernulu tierci pentru impedecarea agitatiunilor, — comisiunea propune şi

Sinodulu ie spre scire, er consistoriulu e indrumatu a face toti pasii necesari pentru a preveni periculu ce amenintia biseric'a şi demoralisedia poporul.

Nr. 38. Relativu la reportulu, că în corelatiune cu statulu biseric'a noastră în partile acestea nu a avut parte de vr'o superare, ordinatiunile ministeriali referitoare la cauze administrative, ca unele ce nu prejudeca intereselor noastre bisericesci, s'au efectuitu cu puntualitate, la propunerea comisiunii

Se ie spre scire.

Nr. 39. Cu privire la reportulu, că de si consistoriulu în acestu anu nu a potutu preste totu satisface decisului sinodalu de sub Nrulu 152 din 1873 improspetatu cu decisulu Nr. 67 din anulu trecut, în caus'a organizarii parochieloru şi a dotatiunii preotiesci, totusi în casuri obvenite a luat mesur'a, că la devenirea în vacantia a vre unei parochii nu a iertatu indeplinirea aceleia până la castigarea datelor despre imposibilitatea reducerii, er în casu posibilu, reducerea s'a efectuitu,—la propunerea comisiunii

Sinodulu ie spre scire.

Nr. 40. În urmarea propuneri comisiunii, cu referintia la reportulu că conformu decisului Nr. 68 de anu pentru infintierea unui consistoriu la Timişior'a, datele şi sumariile protopresbiteratelor, din partea consistoriului s'au asternutu congresului nationalu bisericescu,

Se ie spre scire.

Nr. 41. Relativu la reportulu, cã consistoriulu conformu decizului sinodalu Nr. 112. de anu, cu referintia la tienera regulata a parastaseloru intru memori'a fericitului si marelui mecenate nationalu Emanuilu Gozdu, — a indrumatu la esecutare punctuala pe organele subalterne, — comissiunea propune si

Sinodulu ie spre scire.

Nr. 42. Urmédia reportulu comissiunei bisericesci dospre referad'a senatului strinsu bisericescu dela consistoriulu din Oradea-mare, cã in districtulu acelui consistoriu sunt 7 protopresbiterate, 292 comune bisericesci, 105 filiale, 30531 case, 192,012 suflete, dintre cari 96,031 barbati, 95,981 femei, — 299 biserici, 292 parochii, 51 parochi cu investitura, 173 lora investitura, 6 capelani, — 2 preoti supernumerari, emeritu 1, — au reposatu in anulu trecut 15 preoti, s'au hirotonitu 5 preoti. Esamenu de cualificatiune au depusu 5 teologi absoluti toti provodiuti cu testimoniu, — dintre acestia unulu a solvitu tass'a, ér 4 rostédia.

Parochii vacante sunt 68, mai departe consistoriulu accentuadia lips'a cea mare de preoti, carea impregiurare in multe parti ale districtului periclitédia morahitatea poporului si chiar esistintia bisericeii, prin urmare subversédia necesitate importanta de a se depliní acésta lipsa, in ori ce modru, propunendu comissiunea, sinodulu decide:

Partea statistica se ie spre sciintia, si din motivu cã in districtulu acestui consistoriu sunt fôrte multe parochii vacante, consistoriulu e indrumatu a aflá modalitatea pentru indeplinirea parochieloru vacante.

Nr. 43. Reportulu cã miscarile religianari notificate venerabilului sinodu eparchialu si in anulu trecut, in anulu acest'a nu s'au continuatu in alte comune numai in celea notificate la sinodulu trecut adeca: in Bucuróia, Christagu si Secaciu, in cele doue comune primo din partea inaltului ministeriu de culte si instructiune publica, la recercarea Eppului gr. cath. din Orade, pe calea municipiului comitatensu, s'au ordinatu investigatiune mestecata, in care a fostu representatu acestu consistoriu prin unu esmisu alu seu, totu odata s'a dispusu a se pertractá caus'a la municipiu in meritu. — insa pana acuma inca nu s'a pertractatu si nu s'a decisu neçi intr'o comuna. Consistoriulu acest'a folosese tota energi'a pentru de a curmá astufeliu de miscari religianarie, la propunerea comissiunei

Sinodulu ie spre scire.

Nr. 44. Reportulu cã, pentru ameliorarea dotatiunei prootiesci, acestu consistoriu a luat mesurilo posibilo prin acea cã, prin ordinatiunea de sub Nr. 374 s'a pusu la cale regulara pa-

rochiiloru si a dotatiuniloru parochiali — la propunerea comis-siunei

Sinodulu luandu spre sciintia, consistoriulu e indru-matu a face relatiune congresului nationalu bisericescu, conformu decisului sinodalu de sub Nr. 67 din a. 1874.

Fiindu timpulu inaintatu, siedinti'a la 9 óre sér'a se incheia.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autentiatu in siedinti'a IV. la

22 Apriliu
4 Maiu 1875.

Presiedinte

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Paulu Popu, m. p.

notariu.

Siedinti'a IV.

s'a tienutu la $\frac{22 \text{ Aprile}}{4 \text{ Maiu}}$ 1875. Presiedinti'a ordinaria. Notariu: Constantinu Gurbanu.

Nr. 45. Deschidiendu-se siedinti'a la 9 óre demanéti'a, protocólele siedintieloru a II. si a III. se cetescu si

Se autentica.

Nr. 46. Presidiulu comunica o telegrama dela Preasanti'a Sa Eppulu Caransebesiului, prin carea se notifica sinodului, cà delegatiunea sinodului eparchiale din Caransebesiu in caus'a fonduriloru comune va plecá la Tomisiór'a in 4 Maiu st. n.

Se ie spre scire si acomodare.

Nr. 47. Presidiulu presenta o hartie a epitropiei provisorie pentru administrarea fonduriloru comune, prin carea spre procedea ulterióra se notifica reposarea membrului acelei epitropie Paulu Fizesianu, intemplata la 13 Martiu a. c. st. v.

Se dà comissiunei epitropesci.

Nr. 48. Totu presidiulu presenta scrisórea dlui Georgiu Dogariu de datulu 21 Aprile a. c. prin care densulu se róga a i se primí abdicerea de asesoru consistorialu, de membru alu epitropiei provisorie a fonduriloru comune si de controloru la acea epitropia.

Se tramite la comissiunea epitropésca.

Nr. 49. Se presenta preliminarulu epitropiei provisorie pe anulu curinte spre aprobare.

Se dà comissiunei financiare.

Nr. 50. Se prezintă harti'a Epitropiei proviserie, prin carea este rogatu sinodulu a îndrumá consistoriulu aradanu ca banii incursi in tassulu III. preparandialu se ii administredie acelei epitropie.

Se dă comisiunei epitropesci.

Nr. 51. Deputatulu Iosifu Belesiu petitionéza, pentru a se escontentá in privinti'a diurnelor si speselor de caletoria restante pentru participarea la sinodulu electoralu din anulu 1873.

Se tramite la comisiunea bugetarie.

Nr. 52. Deputatulu Vincentiu Babesiu prezinta unu exemplariu, definitivminte satoritu de ambele case legiuitorie ale patriei si supuse Maiestatei Sale spre sanctionare, din proiectulu de lege pentru pensuni si provisiuni pe sém'a invetiatoriloru si veduveloru si orfaniloru invetiatoresci, fora diferentia de confessiune; atrage atentunea sinodului asupra acestei fiitóre legi, fiindu-cá aceea in §. 31. alineatulu ultim dispune, ca in casu daca carev'a confessiune ar dorí a fi scutita cu institutele sale de supunerea la fondulu pensionale de statu, superiórele autoritati ale celoru institute in tempu de 4 luni dela sanctionarea acestei legi se faca aretare despre acést'a catra naltulu ministériu reg. de culte si instructiune; tiene deci propunetoriulu de supremulu tempu, candu sinódele trebuie sè se ocupe de esaminarea acelei legi si se-si formeze dóra in contielegere cu celelalte sinóde modulu de procedere in acést'a cauza; spre scopulu acést'a propunetoriulu recomanda si

Sinodulu primesce transpunerea amintitului proiectu de lege la comisiunea scolare, intregindu-se acést'a pentru desbaterea acestui obiectu inca cu trei membri, anume cu Dnii Iosifu Belesiu, Vincentiu Babesiu, si Dimitriu Bonciu, pe langa insarcinarea ca câtu mai curendu se-si aduca votulu in sinodu spre a se potea face eventualminte contielegerea necesare si cu celelalte sinóde eparchiali.

Nr. 53. La ordinea dílei se pune reportulu comisiunei organisátore asupra reporteleru consistorielor plenarie din Aradu si Oradea-mare, carea prin referintele ei Iosifu Popoviciu, mai antaiu la raportulu consistoriului aradanu si anume la punctulu I cá in decursulu anului 1874 a tienutu siese siedintie plenarie in cari a pertractatu si decisu 104 obiecte propune a se luá la cunoscentia, ceea ce

Se primesce

Nr. 54. Impregiurarea atinsa in reportu, cã Escelenti'a Sa Dlu Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicoviciu la 31 Iuliu 1874. s'a alesu, si la 6 Augustu s'a intaritu de Metropolitu si Patriarchu serbescu, in urmarea careia Santieni'a Sa renunciindu la demnitatea de Metropolitu alu Romaniloru, consistoriulu Metropolitanu, atãtu pentru deplinirea postului mai naltu bisericescu, cãtu si pentru tienera congresului ordinariu, a provocatu consistoriulu diecesanu a face cele necesarie pentru alegerea de deputati congresuali pe periodulu de 3 ani 187⁴/₅, 187⁵/₆, 187⁶/₇, ceea ce s'a si efectuitu in tãte cercurile electorale, era protocãlele despre alegeri dimpreuna cu alaturatele s'au tramisu maritului congresu natiunалу, la propunerea comissiunei, —

Se ie la cunoscintia.

Nr. 55. Cu privire la reportarea consistoriului despre activitatea delegatiunei congresuali romane in caus'a comuneloru mestecato, anume Monostoru, St. Georgiu din suburbiulu Fabricu-Temisor'a si Mahala, apoi Bocichereculu micu, Felnacu, S. Nicolaulu mare, Serafolu, Cianadulu magiaru, St. Andreiu si Chinesu, in cari n'a succesu impacatiunea, si Checi'a rom. Pecic'a rom. Nadlacu, Tornea si Cianadulu serbescu, unde impacatiunea s'a aprobatu, in fine cã pentru comun'a Parti'a protopresbiterulu Temisiãrei s'a incredintiatu cu constatarea numerului confesiunãlilor nostri.

La propunerea comissiunei

Sinodulu acẽst'a activitate o ie la cunoscintia, era in cãtu pentru constatarea numerului romaniloru gr. or. din Parti'a consistoriulu se indruma a urgea aceste date.

Nr. 56. Reportarea despre dispunerea facuta in privinti'a alegerei de protopresbiteru la Buteni in loculu fericitului Andreiu Machi, la propunerea comissiunei

Se ie la cunoscintia.

Nr. 57. Propunerea comissiunei a se luã la cunoscintia dispunetiunile facute in privinti'a alegerilor de deputati sinodali in loculu reposãtiloru Andreiu Machi din cerculu Buteniloru si Ioanu Suci in cerculu Giul'a

Se primesce.

Nr. 58. Cu privire la punctulu 5 din reportu, cã consistoriulu conformu conclusului sinodale din 1874 Nr. 68, actele referitãre la infiintiarea unui consistoriu in Temisiãr'a le a inaintatu la congresulu natiunалу in Sibiu, la propunerea comissiunei

Se ie la cunoscintia.

Nr. 59. Reportarea că pentru înlesnirea frecuentatiunii la institutul nostru teologic s'a stersu didactrul, la propunerea comisiunii

Se ie la cunoscintia.

Nr. 60. La punctulu 7 alu reportului in care se notifica că consistoriulu in comuniune cu comun'a bisericéscă aradana a întreprinsu a edificá pe intravilanulu de langa biseric'a catedrala si fora concursulu diecesei, de unde consistoriulu a decisu a însărciná comisiunea esmisa cu facerea proiectulu pentru înființierea institutulu pedagogicu, éra actele referitóre la înființierea institutulu le recomanda spre aprobare, comisiunea opiniunéza a nu a se aduce inea in caus'a acést'a decisu meritorialu, ci se se astepte mai antaiu pertractarea întrebarei asupra organizarei institutulu pedagogico-teologicu.

In legatura cu acést'a, deputatulu Georgiu Pop'a face următori'a propunere: „Veneratulu Sinodu diecesanu binevoiéscă a decide: Considerandu că parochiele au se se clasifice in trei clase:

I. Impartirea institutulu teologico-pedagogicu in 6 cursuri dupa schem'a alaturata aci sub % asia ca se se cuprinda:

1. O pedagogia de trei cursuri

2. O teologia de trei cursuri pentru parochiele de clas'a III, se dicemu teologia primara.

3. O teologia de trei cursuri pentru parochiele de clas'a II si III, se dicemu teologia secundara. In locu de 9 sunt 6 cursuri, pentru-că, cum aréta schem'a ce cuprinde si planulu studiilor si impartirea lor, cursulu alu III pedagogicu e comunu cu celu I alu teologiei primarie; ér cursulu alu II si III din teologi'a primara e comunu cu celu 1 si 2 din teologi'a secundare.

II. Primirea in institutulu, rectius la cursurile teologice, se fia asia: 1) in teologi'a secundara au se fie primiti numai tineri cu 8 clase gimnasiali si cu testimoniu de maturitate, toti recurinti apti; 2.) in teologi'a primara se primescu tineri cari au celu putienu calificatiunea eleviloru cari au absolvatu dóue cursuri pedagogice, dar nici candu in acestu cursu se nu se priméscă unu numeru mai mare de teologi decâtu ce este numerulu parochieloru vacante de clas'a III. Spre acestu scopu: a) la fiecare sinodu ordinariu se se arete dela consistoriu si se se constate dela sinodu numerulu parochieloru vacante de clas'a III. b) conformu numerulu constatatu, in Iuniu se se deschida concursu pentru primirea aloru atâtî tineri in teologi'a primara; c) primirea se fia in 20 Augustu st. n. alu fiecarui anu. Consistoriulu sub presiedinti'a archiereului si cu concursulu profesoriloru au se aléga dintre recurrenti, cari se vor presentá si in persóna, atâtî inși câtu e numerulu vacanteloru parochii de clas'a III, plus câtî-va

in proportiune III. La alegerile de parochi: 1) pentru parochie de clas'a I nu potu intrá in candidatiune decátu acei individi, cari au 8 clase cu maturitate, teologi'a secundara; cei cu studiu academicu voru avé preferintia; 2) pentru parochie de clas'a II potu recurge toti elevii teologiei secundarie; 3) pentru parochie de clas'a III voru poté intrá in candidatiune si in alegere elevii din teologi'a primara atunci, candu nu se voru presentá recurinti de calificatiune superióra.

IV. Cu esecutarea acestor'a se insarcina consistoriulu Aradului.

Sinodulu intrég'a causa o tramite la comissiunea scolara carea dimpreuna cu comissiunea episcopésca studiindu-o despre ea se opiniuneze inca sub decursulu acestei sessiuni sinodali.

Nr. 61. Cu privire la acea dispusetiune a consistoriului, ca in lips'a de fonduri pentru ajutorarea recurintiloru nepotintiosi, de o camdata a ajutoratu numai pre invetiatoriulu din Salciv'a Parteniu Gasparu, la propunerea comissiunei

Se ié la cunoscintia.

Ilustritatea Sa Domnulu Episcopu presiedinte indepartandu-se din siedintia, scaunulu presidialu lu-ocupa Précviosí'a Sa Domnulu Vicariu-Archimandritu Andrei Papp.

Nr. 62. Cu privire la preingrigirea consistoriului, cà in locu de a esecutá conclusulu sinodale de sub nr. 42/1874 redicandu langa edificiulu cancelarialu din curtea resiedintiei episcopesci trei despartieminte pentru referentii si secretariulu consistoriale, a aflatu mai consultu a incercá cumperarea intravilanului cu supra edificatele din nemidilocit'a vecinetate a resiedintiei episcopesci.

Comissiunea in prevederea speseloru recerende la edificarea unei nóue resiedintie pe intravilanulu de langa catedrala, nu recomenda, si

Sinodulu, punendu-se caus'a la desbatere, nu incuviintieza pasii consistoriului facuti pentru cumperarea altui intravilanu.

Nr. 63. Punctulu 10 din reportu prin carele se notifica cà pentru profesur'a II vacanta dela institutulu teologicu s'a publicatu concursu si au si intratu recourse, insa alegerea in consistoriu s'a amenatu din caus'a vacantiei scaunului episcopescu, la propunerea comissiunei

Se ié spre scire.

Nr. 64. Reportarea despre accludarea actelor de la alegerea de Episcopu diecesanu in loculu Inaltu Preasantiei Sale Mironu Romanulu, alesulu de Archiepiscopu si Metropolitu la Sibiu, la propunerea comisiunei

Se ie spre scire.

Nr. 65. Cu privire la reportulu ca alegerile la congresulu nationalu, cerculu IX Birchisiului si XIV alu B. Comlosiului, din caus'a unoru abuzuri nemicindu-se in acele cercuri s'au ordinaru alegere noua din partea congresului ceea ce s'a si efectuitu, la propunerea comisiunei

Se ie la cunoscintia.

Nr. 66. Cu privire la reportarea, ca consistoriulu pentru desele schimburi facute in diecesa nu a fostu inca in stare a lua mesurile necesari pentru impedecarea concubinateloru conformu conclusului sinodului Nr. 137, la propunerea comisiunei

Se ie la cunoscintia.

Nr. 67. La reportulu consistoriului, ca foi'a oficiala „Lumin'a“ din venitulu ei nepotendu-se sustiené, consuma o insemnata suma din fondulu diecesanu, deci propune incetarea ei de o cam data pana ce impregiurarile de astadi cu timpulu voru deveni mai favorabili, comisiunea propune si

Sinodulu cu majoritate de voturi decide a suspende edarea „Luminei“ dela inceputulu sem. II a. c.

Fiindu timpulu inaintatu siedinti'a se suspende, continuarea ei anuciandu-se pe 6 ore d. m.

Deschidendu-se siedinti'a la 5 ore se continua referad'a comisiunei organizatore asupra reportului cosistoriale plenariu aradanu.

Nr. 68. Relativu la impregiurarea, ca consistoriulu pentru desele schimburi ale archieroiloru diecesani nu au fostu in stare a convoca comisiunea anchetario pentru facerea unui elaboratu de procedura in cause disciplinari si matrimoniali, deci propune a se sustiené si mai departe conclusulu pentru esecutare, la propunerea comisiunei

Se ie la cunoscintia.

Nr. 69. Referitoriu la aceea reportare a consistoriului ca pentru timpulu neacomodatu in anii infertili ce s'au succesu unulu dupa altulu a fostu preste potintia esmiterea comisiuniloru la faci'a locului, cari conforma conclusului de sub Nr. 67 ar trebui se se contieléga cu singuraticele comune bisericesci despre organizarea parochieloru si regularea prestatiuniloru preotiesci,

insa si pana ce impregiarile nefavori tórese vor stramutá ca sè se póta esmite comissiuni organisatórie, consistoriulu din indemnulu regularei stóleloru preotiesci a gatatu o norma stolara, pre carea o recomanda spre apreciare si aprobare, comissiunea propune si

Sinodulu ié spre scire reportulu despre comissiuni, incátu pentru norm'a stolara in sa decide astfeliu, ca deputatii sinodali din cleru in ca sub decursulu sessiunei actuali sinodali, coadunandu-se in conferintia, se faca unu proiectu de norma stolara, facendu deschilinire intre stólele ce li competu pentru functiunile nedispensabile si intre cari numai din diferite considerari se sevirsiescu dupa vointi'a credintiosiloru.

Nr. 70. Propunerea consistoriului ca, de óra-ce scaunulu episcopescu din $15/27$. Dec. 1874 pana la $\frac{20 \text{ Apriliu}}{2 \text{ Maiu}}$ a. c. a fostu in vacantia, venitele intercalare ce vor se incurga in tipu de conventiune si sidocsie episcopésca sè se administredie pe partea fondului instructu diecesanu, dupa ce se voru refuí anticipatiuniloru din fondulu generalu, la propunerea comissiunei

Se primesce.

Nr. 71. Cu privire la reportarea despre decisulu sinodului archidiecesanu in privintti'a eternisarei numelui Archiepiscopului si metropolitului defunctu Andreiu, prin tienerea parastaseloru anuali si redicarea unui monumentu, comissiunea propune si

Sinodulu recomanda consistoriului a priveghiá ca parastasele pentru Marele Archiereu sè se tiene in intréga diecesa in totu anulu, éra incátu pentru redicarea monumentului la timpulu seu se dechiara gata a sucurge.

Nr. 72. Cu privire la punctulu 19 a reportului prin care se notifica regularea trebiloru familiare si a averiloru private a Présantie Sale Dlui Episcopu Ioanu Metianu, si mai alesu cà luandu sub desbatere partea materiale, s'au aflatu tóte documintele de corespundietóre conclusului sinodului electorale din $3/15$ Fauru a. c. p. 8. — la propunerea comissiunei

Se ié spre scire.

Nr. 73. La fine, consistoriulu plenariu aradanu notifica substernerea reporturiloru ale singuraticeloru senate consistoriali, cele ce

S'au impartitu comissiuniloru speciale.

Nr. 74. Urmandu la desbatere referad'a asupra reportului consistoriului plenariu din Oradea-mare si anume: la punctulu 1, prin carele se notifica ca in urm'a alegeri si promovarei Presantiei Sale Dlui Ioanu Metianu de Episcopu diecesanu, scaunulu presidiale dela acestu consistoriu a devenitu in vacantia, la propunerea comisiunei

Sinodulu decide ca implerea scaunulu presidialu la consistoriulu din Oradea-mare la cea mai deapropo siedintia se se puna la ordinea dilei.

Nr. 75. Cu referintia la activitatea consistoriului pe anulu 1874, in care a produsu 685 numeri de esibite, ca causele preste totu sunt in curentu si deci restantia nu este, ca s'au tienutu 8 siedintie plenare, 9 bisericesci, 8 scolastice si 5 epitropesci, la propunerea comisiunei

Se ie spre scire, era impregiurarea ca consistoriulu nu are cause restante se ie cu placere la cunoscentia.

Nr. 76. Cu privire la reportulu ca, in decursulu anului la Lunca, Beliu, Beinsiu, si Pomezcu nu s'au potutu tiené sinode protopresbiterale din caus'a, ca membri nu s'au infacisiatu in numeru indestulitoriu de si in intielesulu conclusulu sinodulu nr. 47/874 ataroru membri indiferinti li s'a exprimat reprobaro din partea consistoriulu, comisiunea propune si

Sinodulu decide ca in loculu membriloru dela sinodele protopresbiterali nepasatori cari nu se presinta la o siedintia anuale, fora de a se scusa, se se faca alegere noua.

Nr. 77. Relativu la acea parte a reportulu, ca conformu conclusulu sinodale de sub nr. 50/874 consistoriulu s'a ingrigitu despre esmiterea comisiuniloru cari in fie-care comuna se se puna in contielegere cu singuraticele sinode parochiali in privinti'a regularei parochieloru si a dotatiunei preotiesci, cari comisiuni pretutindenea si-au inceputu activitatea, ba in multe locuri s'a si terminatu, comisiunea propune si

Sinodulu ie spre scire lucrarile comisiuniloru si indruma consistoriulu a intei terminarea tuturor'a pentru a le potea substerne la cea mai deapropo sesiune a congr. natiunali.

Nr. 78. In privinti'a notificarei cuprinse in reportu ca postulu vacantu de protopresbiteru in Beinsiu s'a implinitu prin alegerea si hirotesirea paroch. din DS. Foreu Vasiliu Popu, comisiunea propune a se lua la cunoscentia acest'a alegere, deora-ce insa dupa planulu de arondarea a protopresbiterateloru unu cercu

protopresbiteralu, anume alu Pomezului, s'ar desfiintiá, alegerea in vacantulu protopresbiteratu alu Beliului se nu se faca pana dupa-ce congresulu va aprobá proiectulu de arondare.

Ioanu Bic'a propune, ca alegerea de protopresbiteru in Beliu sè se faca fora amenare, din caus'a cà prolongirea pré departe a alegerei nu vine la socotél'a credintiosiloru din acele parti.

Deputatulu Vincentiu Babesiu face urmatórea propunere: Consistoriulu sè se indrume a incercá ca cu consensulu reprezentantiloru protopresbiteratulu Beliu si a parochiei Ucurisiu sè se permutate protopopulu de Pomezue la protopopiatulu Beliului, pentru de a face possibile esecutarea deja statorita a arondarii resp. reduceri numerului protopresbiteratelor. — In casu de n'ar succede contielegerea, implinirea scaunulu protopresbiteralu din Beliu se remana suspinsa pana la decisulu definitivu alu congresulu.

Propunerile punendu-se la votare, sinodulu primesce propunerea lui Vincentiu Babesiu, éra partea aceea din reportu ce privesce deplinirea protopresbiteratulu din Beinsiu se ié spre scire.

Nr. 79. Reportandu consistoriulu cà prin reposarea lui I. Fassie unu locu de asesoru la senatulu scolaru a devenitu in vacantia, comissiunea propune ca alegerea sè se faca in cea mai deaprópe siedintia.

Propunerea comissiunei se primesce.

Nr. 80. Cu privire la punctulu alu 7 din reportu, prin care se notifica cà in anulu decursu s'a celebratu in tóte bisericelile parastasu pentru fericitulu mare Archiereu Andreiu, la propunerea comissiunei

Se ié pre cunoscintia.

Nr. 81. La urma consistoriulu, in privinti'a localitatei sale:

a) reportéza cà cas'a vechia carea forméza averea propria a diecesei, parte pentru cà e indepartata intr'unu suburbiu, parte pentru cà e umeda si intr'unu locu nesanetosu, a esarendatu-o cu 300 fl. si asia a procuratu alta localitate pentru care se solvesce 600 fl. deci spre acést'a cere incuviintiarea sinodulu, cu atâtu mai vertosu cà consistoriulu in decursulu anulu a facutu parsimonia de 1610 fl. 50 cr. din bugetulu seu;

b) propune ca din motivele de sub a) si pentru-cà cas'a propria a consistoriulu resp. a diecesei pretinde multe reparari sè se vinda si in loculu ei sè se cumpere alt'a mai acomodata, pe spesele eparchiei, comissiunea opiniunéza si

tia, pentru a se esoperá afiliarea comunei Sighistelu la scól'a
matre din Fenatia

Se transpune comisiunii scolare.

Nr. 86. Recursulu lui Ioanu Tuducescu, invetiatoriu in Lipov'a, pentru a i-se asemná, respective incuviintiá unu ajutoriu pentru retiparirea „Economiei“ publicata in fói'a „Lumin'a“ si pentru edarea, respective publicarea, celorlalte manuale didactice

Se predà comisiunii scolare.

Nr. 87. Parteniu Gasparu, invetiatoriu in Selciva, protopresbiteratul Lipovei, fiindu-cà e lipsitu de organulu vederei, cere ajutoriu din cutarea fundatiune.

Cererea se transpune la comisiunea petitionaria.

Nr. 88. Deputatulu sinodalu Ioanu Bica se róga, ca pentru despartirea diurnelor si a speselor de caletoria de dupa anulu 1870, ce le are in restantia ca deputatu sinodalu alu Tinței, sè se iee acea mesura, ce s'a luat pentru ceilalti condeputati.

Petitiunea lui Ioanu Bica se transpune la comisiunea bugetaria.

Nr. 89. Nicolau Chitescu si soci'a sa Elena, locuitori in Fabriculu-Temisiorii, petitionéza pentru acordarea unui imprumutu de 5000 fl. v. a. din fondurile comune dieceselor Aradu si Caransebesiu.

Se transpune la comisiunea de petitiuni.

Nr. 90. Comitetulu parochialu din Beregseu suscerne decisulu seu, in sensulu caruia denéga competinti'a consistoriului diecesanu la folosirea jumetatei de sesiuni parochiale de acolo pentru fondulu diecesanu, si de aci crede, cà jumatatea din sesiunea devenita in vacantia inca i compete comitetului, respective sinodulu parochialu, a o întórce in folosulu scólei, séu spre imbunatatirea starei preotiesci din acea-si comuna.

Se transpune la comisiunea de petitiuni.

Nr. 91. La propunerea, ca caus'a diurnelor si a viaticului incopciate cu ale sinodulu electoralu din an. cur. relegata de acela-si sinodu la sinodulu ordinariu, precum si cea referitória la diurnele si viaticulu sinodulu actualu, sè se decida in acestu sinodu.

Se indruma referintele epitropiei se faca propunere in acést'a pentru comisiunea financiara.

Nr. 92. Preasanti'a Sa Dlu Episcopu punendu la ordinea dilei alegerea de presiedinte vicariu episcopescu la consistoriulu din Orade, si totodata alegerea unui asesoru onorariu la senatulu scolariu totu de acolo, membrii sinodali se invita in ordine alfabetica a votá deodata in dóue urne cu 2 siedule pe 2 eligendi; fiecare deputatu depune siedulele in urnele menite spre acestu scopu; de toti au votatu 40 deputati. Scotiendu-se siedulele una câte una din urne, s'au constatat 40 siedule corespundietórie numerului votantiloru; apoi cetindu-se siedulele una câte una, si inducendu-se in registrele de votare, s'a constatat cumca Andrei Papp, archimandritu si vicariu episcopescu in Aradu a capetatu 39 voturi, ér Simeonu Bica, protopopu, in Orade, 1 votu.

Presiedintele numai decâtu prochiama pre Andrei Papp de alesu presiedinte vicariu pentru consistoriulu din Oradea-mare, ér Ilustritatea Sa Dlu Episcopu acésta alegere o intaresce.

Nr. 93. Facia de postulu de asesoru onorariu la senatulu scolariu, fiinducá Paulu Popu a intronitu 20 voturi, Ioanu Papu 16, si Paulu Gavrilete 3, ér 1 bila a fostu alba, nepotendu-se constatá majoritatea absoluta, dupa ce Ioanu Papu a repasitu, s'a procesu la alegere nóua. Votantii si la acésta alegere invitandu-se totu in ordinea de mai susu, si asemenea purcediendu si cu votarea, votandu acum fiecare deputatu pre unu individu si punendu siedul'a in urna, s'a constatat cá, au votatu 39 deputati, dintre cari pe Paulu Popu 32, pe Paulu Gavrilete 6, si unulu cu bila alba.

Sinodulu prochiama pe Paulu Popu de alesu asesoru onorariu la senatulu scolariu alu consistoriului din Oradea-mare, ér Ilustritatea Sa Dlu Episcopu presiedinte alegerea acést'a inca o incuviintiéza si o intaresce.

Nr. 94: La ordinea dilei vine referad'a comissiunei osmise pentru censurarea reportului dela senatulu episcopescu alu consistoriului din Aradu. Referintele Paulu Rotariu recomanda si

Sinodulu ié la scire reportulu comissiunei, care arata:

- a) cá la epitropi'a diecesana a incursu in anulu trecut 612 esibite, s'a deliberatu 543, se afla in restantia 69;
- b) cá in anulu espiratu a tienutu epitropi'a 11 siedintie ordinare si 4 straordinarie;
- c) cá in lips'a poteriloru de lucr, archivulu epitropiei a devenitu in disordine.

Nr. 95. Comissiunea facia de pasagiulu ultimulu alu reportului epitropiei propune ca, sinodulu se indrume epitropi'a a ni-

suf la deliberarea tuturor intratelor sale, si a sustinerea arhivulu in ordine, ér

Sinodulu primesce propunerea comisiunei.

Nr. 96. Cu privire la urmatóriele propuneri ale epitropiei:

a) inmultirea numerului asesorilor, din cari celu pucinu 3 se fie din locu;

b) cumca postulu de archivariu alu acestui senatu sè se deplinésca numai decátu;

c) ca epitropi'a eparchiala sè se organiséze si constitue in-tru tóte conformu §-lui 132 punct. 5 din stat. organicu, si amesuratu proiectului de regulamentu anesatu sub A), pre care inca ilu cere sè se incuviintieze, — comisiunea propune, ér

Sinodulu primesce, ca in loculu repausatului asesoru consistorialu Ioanu Suciú sè se aléga altu individu.

Nr. 97. Referitoriu la postulu de archivariu, deputatulu Vin. Babesiu propune, si

Sinodulu primesce: Recunoscendu-se neaperata necesitate de o regularisare câtu mai mare si esacta a arhivei consistoriului, de alta parte aflandu-se cà postulu de archivariu se póte provedea in modu satisfacatoriu din prisosinti'a personalului esistente de conceptu, se recomanda Ilustritatei Sale D-lui Episcopu a dispune dupa bunaverearea sa de puterile esistinti, ca archiv'a se fia câtu mai bine regulata si manipulata, éra despre resultatu si esperintia a se face reportu sinodului dela anulu venitoriu.

Nr. 98. Referitoriu la cererea epitropiei de a se organisá din nou conformu §-lui 132 din stat. organicu, deputatulu Ioanu P. Desseanu propune, si

Sinodulu primesce ca sè se acuire consistoriulu plenariu a face unu proiectu, pre acel'a apoi a-lu susterne la sinodulu viitoriu.

Nr. 99. Cu privire la normativulu senatului epitropescu sub lit. B), in caus'a controlarei si supravighiarei despre solvirea dariloru dupa sessiunile parochiali si pamenturile invetiatoresci, facia de supra arendarea acelora; mai de parte cu privire la normativulu generalu de sub lit. C), in caus'a instruirei epitropieloru parochiali despre administrarea averiloru bisericesci, comisiunea propune, ér

Sinodulu primesce ca acelea dispusetiuni ale senatului epitropescu sè se iee la cunoscintia cu acelu adausu

ca, consistoriulu plenariu normativulu referitoriu la episcopii se-lu censereze de nou si modificatu se-lu susterna prossimului sinodu eparchialu.

Nr. 100. La bugetulu senatului episcopescu prezentatu pe an. 1875. sub lit. D), facia de propunerea acelu senatu, ca sinodulu eparchialu se recere si in an. cur. pe ministeriulu reg. ung. de culte, pentru resolvirea ajutoriului necesariu din bugetulu statului, preliminatu pentru asemenea scopuri, —

Comissiunea propune: Vener. sinodu se staveresca pe sem'a consistoriului diecesanu urmatoriulu bugetu:

1) Salariile personalului cons.	— — — — —	6100 fl.
2) Spesele cancelariei cons.	— — — — —	990 "
3) " de calatorie	— — — — —	1000 "
4) Conservarea edificiilor	— — — — —	500 "
5) Spesele institutului clericalu	— — — — —	2520 "
6) " extraordinarie	— — — — —	400 "
7) " Sinodului eparch.	— — — — —	2000 "
8) " Congresului nat.	— — — — —	3000 "
		<u>Sum'a 16510 "</u>

Se primesce propunerea comissiunei.

Nr. 101. Despre fondulu generalu eparchialu, care se cuprinde din sum'a (de 3 cr. sufletu) eiectata in anii trecuti — — — — — 19118 fl. 13½ cr.
din care a intratu numai — — — — — 237 " 29½ cr.
mai restéza — — — — — 18880 " 84 cr.

Aci pentru an. cur. 1875 Ilustritatea Sa D. prosiedinte propune, si

Sinodulu primesce ca dela fiesce care sufletu se se incasseze numai 1 cruceriu, éra dela fiesce care cununia 50 cr. si modalitatea efectuabila se concrede consistoriului.

Nr. 102. Din spesele sínódeloru eparchiale eiectate in — — — — — 3623 fl. 84 cr.
a incursu — — — — — 175 " 90 "
restéza dara 3447 fl. 94 cr.

Din spesele congresuali eiectate in — — — — — 9000 fl.
a incursu — — — — — 410 "
restéza 8590 fl.

Si astfel constatanduse ca intrég'a suma eiectata a fostu — — — — — 31,741 fl. 97½ cr.
din care a intratu — — — — — 823 fl. 19½ cr.
mai restéza 30,918 fl. 78 cr.

Comisiunea propune si

Sinodulu primesce a indrumá consistoriulu se continue incasarea restantielor, — folosinduse de impregiurarile celea mai favorabile ale anutimpului.

Nr. 103. Cu privire la ratiociniulu epitropiei sub G.) in virtutea caruia perceptiunea a fostu — — — 22,032 fl. 16 1/2 cr.
 éra erogatiunea — — — — — — — — — 18,838 „ 85 cr.—

a mai remasu: 3,193 fl. 31 1/2 cr.

Catra care mai adaugendu-se pretensiunile fondului diecesanu contra comunelor etc. etc. de — — — 40,836 fl. 64 cr.—

starea actuala resulta — — — — — — — — — 44,029 fl. 95 „

comisiunea propune si

Sinodulu primesce ratiociniulu epitropiei de sub G.) éra starea fondului de 44,029 fl. 95 cr. se ie la cunos-cintia cu observarea, cà indrumarei sinodali de sub Nr. 154 din an. tr. pentru acea nu s'a satisfacutu, pentru cà epitropi'a nu a fostu organisata.

Nr. 104. Cu referintia la rogarea epitropiei ca in principu se se sistemiesze aplicarea unui contabilu la epitropia, comisiunea propune sistemisarea contabilului in principu, dar

Sinodulu decide a se tienea in suspensu.

Nr. 105. Cu privire la sumele, ce s'au antecipatu dela epitropi'a de aici consistoriului din Oradea mare si la restituirea loru cu atâtu mai vertosu, càci aceste sume s'au datu din ajutoriulu statului se servésca spre sustinerea acestui consistoriu, de care ajutoriu s'a impartasitu si consistoriulu din Orade, precum si cu privire la suscernerea ratiociniului inaltului ministeriu

Se primesce propunerea comisiunei, ca consistoriulu din Orade se fie indrumatu a restituí câtu mai in scurtu sum'a de 2718 fl. primita ca inticipatiune dela epitropi'a de aici, éra ratiociniulu cerutu de regimu se i se tramita.

Nr. 106. Fondulu resiedintiei episcopesci se cuprinde.:

a) in bani gat'a — — — — — — — — — 15,841 fl. 71 cr.—

b) oblig. private — — — — — — — — — 5,700 fl. — —

Sum'a 21,541 fl. 71 cr.—

din care fondu — — — — — — — — — 3000 „ v. a.—

s'au imprumutatu conformu decisului consistoriale din 2/14 Sept. 1874. Preasantiei Sale D. Episcopu de atunci in cont'a sidocsiei si conventiei. Comisiunea propune si

Sinodulu ie la scire starea fondului resiedintiei episcopesci, cu considerarea: ca acestu fondu in an. trecutu avea sum'a de — — — — — 21,738 fl. 95 cr.— era acum are — — — — — 21,541 „ 71 „ — si asia dara a scadiutu cu — — — — — 199 fl. 24 cr.— despre care reportulu epitropiei nu amintescu, deci se indruma epitropi'a a reportá in decursulu acestei sessiuni sinodale asupra acestei circumstantie, era pentru imprumutulu facutu, consistoriulu se remana responsabilu pana la resplatirea lui.

Nr. 107. Fondulu instructu episcopescu se cuprinde:

a) in obligatiuni de valóre	— — — — —	10,080 fl.	— —
b) interese de 6%	— — — — —	1971 „	— —
c) bani elocati in cas'a de pastrare	— — — — —	139 „	35 cr.—
		<u>Sum'a</u>	<u>12,190 fl. 35 cr.—</u>

Observandu-se in sa ca epitropi'a a urcatu percentele de 6% la 9%. comissiunea propune si

Sinodulu ie la cunoscintia starea fondului instructu, indrumandu consistoriulu, ca in decursulu an. cur. se satisfaca dispugetiuniloru sinodali din an. tr. Nr. 90.

Nr. 108. Cu privire la fondulu clericalu din tassulu alu II. care consta

a) remasitielo din an. trecutu	— — — — —	439 fl.	6 cr.—
b) intratele noue	— — — — —	873 „	49 „ —
c) interesele	— — — — —	7 „	95 „ —
		<u>Sum'a</u>	<u>1320 fl. 50 cr.—</u>

La cestiunea didactrului, conformu decisului sinodalu din an. tr. Nr. 115, cerendu consistoriulu a se statorí o norma, comissiunea propune, si

Sinodulu ie la cunoscintia starea fondului tassului alu II. precum si dispugetiunile facute in privinti'a didactrului pentru venitoriu, cu acea observare ca pentru fiecare care tineru se se stabileze o tacsá semestrala de 5 fl. v. a. carea totudeun'a se se respunda anticipative direttorelui, era acest'a se o administreze consistoriulu celu multu in 30 de zile dupa primire. — Studintii seraci in sa cari voru documentá pe de o parte seraci'a loru prin atestatu autenticu, de alta parte se voru distinge prin morala si diligintia se fie absolvati de didactru prin consistoriu.

Nr. 109. Cu privire la fondulu preparandialu din tassulu alu III care consta

a) din remaninti'a an. tr. — — — —	2956 fl. 21 cr.—
b) intratele an. tr. — — — —	490 " 50 " —
c) interesele an. tr. — — — —	187 " 99 " —
Sum'a	<u>3634 fl. 70 cr.—</u>

Spese nu suntu. Éra didactrulu se propune si aici a se regulá. Mai departe repórta epítropi'a consistoriala, cumea epítropi'a fonduriloru comune, a cerutu a i se transpune si acésta suma ca sè se aministreze cu cea de acolo de asemenea titlu, la ce consistoriulu nu si-dede invoirea pentru-cà intratele tassului a III suntu numai din acésta diecesa, éra din dieces'a Caransebesiului nu incurgu aici. La ce comissiunea propune si

Sinodulu primesce, ca starea fondului preparandialu conformu ratiociniului de sub M) se ié la cunoscintia, tacsà, didactrului in sa se statoresce in 3 fl. care are a se efectui conformu decisului din puntulu facia de teologi.

Nr. 110. La acea parte a referatei, ca fondulu preparandialu sè se transpuna la epítropi'a fonduriloru comune dieceseloru Aradu si Caransebesiu, deputatulu Alesiu Popoviciu propune, si

Sinodulu primesce: Fiindu acésta intrebare in legatura cu agendele si rezultatulu consultarii esmisei comissiuni, remane in suspensu.

Nr. 111. Ilustritatea Sa D. Episcopu diecesanu face cunoscutu sinodului: cà D. Ioanu Popoviciu Deseanulu din cauza familiara nu póte participá in comissiunea alésa pentru fondurile comune esmisa la Temisiór'a, prin urmare propune alegere noua.

Sinodulu cu majoritatea voturiloru alege in loculu lui Ioanu Popoviciu Deseanu pe Dlu Petru Petroviciu referinte la senatulu epítropescu.

Cu atât'a siedinti'a s'a terminatu, éra urmatórea se anuncia pe mane deminéti'a la 9 óre.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autenticatu in siedinti'a din 25 Aprilo 1875.

Presiedinte

Ioanu Metianu, *m. p.*

Episcopu.

Moise Bocsianu *m. p.*

notaria.

Siedinti'a VI.

s'a ținutu in $\frac{24 \text{ Apriliu}}{6 \text{ Maiu}}$ 1875. demanétia. Presiedinte: Preasanti'a Sa P. Eppu. Notariu: Teodoru Pap.

Nr. 112. Protocolulu siedintiei IV. s'a cetitu si
S'a autenticatu.

Nr. 113. Se presinta petitiunea comitetului parochialu din Sinteia pentru recastigarea sesiunii parochiali.

Se predà comisiunei petitiunarie.

Nr. 114. Se presinta petitiunea comitetului parochialu din Sinteia pentru estradarea sumei ce o are depusa la epitropi'a diecesana.

Se predà comisiunei petitionarie.

Nr. 115. Membrulu sinodului Georgiu Serbu propune votarea unei sume in favórea tiparirii de carti de scóla.

Propunerea se trimite la comisiunea scolara a sinodului.

Nr. 116. Plansórea comunitatei Ternova despre portarea preotimei locali si despre despusetiunile facute de protopresbiterulu concerninto

Se predà comisiunei petitionarie.

Ne mai fiindu alte obiecte la ordinea zilei, siedinti'a se radica, anunciandu-se cea viitória pre astadi dupa médiadi.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autenticatu de comisiunea sinodala in virtutea decisului de sub Nr. 191.

Presiedinte

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Teodoru Pap, m. p.

notariu.

Vasilu Paguba, m. p.

Petru Petroviciu, m. p.

Georgiu Popa, m. p.

notariulu sinodului.

Siedinti'a VII.

s'a tienutu la $\frac{24 \text{ Apriliu}}{6 \text{ Maiu}}$ 1875. dupa médiadi Presiedinti'a ordinaria. Notariu Georgiu Popa.

Nr. 117. Paulu Rotariu, referintele comissiunei epitropesci, aréta cà fundatiunea Patriciu Popescu cuprinde: a) capitala 158 fl. 92. cr. b) interese 9 fl. 63 cr; de totu 168 fl. 55 cr. Propune, si sinodulu primesce:

Se ié la cunoscintia starea fundatiunei Patriciu Popescu si se incuvintieza ratiociniulu.

Nr. 118. Despre depositele elocate sub ingrigirea epitropiei diecesane, comissiunea propune si primindu sinodulu, enuncia:

Se ié la cunoscintia cumca sumele sunt elocate in cass'a de pastrare; comissiunea a vediutu libelele. Sumele comunitatiloru bisericesci, se impoteresce consistoriulu a le estradá in casu de necesitate urginte. In casu de asemenea estradare a sumeloru ce competu comunitatiloru Igrisiu, Topolovetiu, si San-Nicolaulu micu, consistoriulu se li impuna conditiunea ca, prin aceste sume se intregésca sessiunile parochiali, fiindu-cà aceste sume sunt din desdaunarea de dupa espropriatiunea unoru parti din acele sessiuni.

Nr. 119. Cu privire la fundatiunile bisericesci si scolarie de prin comune, comissiunea repórta cà in protopopiatulu a) Aradului sunt 11 fundatiuni; b) in alu Chisineului 9; c) in alu Lipovei 11; d) in alu Hasiasiului 3; e) in alu B. Comlosiului 6, — cari tóte la olalta representa sum'a de 28,482 fl. 66 cr. mai sunt inca fundatiuni, ce s'au insinuat consistoriului ca esistinti, dar a caror'a stare pana acum'a nu e cunoscuta.

Sinodulu ié cunoscintia cumca fundatiunile de prin singuratecele comune representa o suma de 28,482 fl. 66 cr. val. aust. Totodata se apróba despusetiunile ce le-au facutu consistoriulu pentru relevarea fondatiuniloru inca necunoscute, dar insinuate ca esistinti.

Nr. 120. Cu privire la administrarea si manipularea averiru bisericesci din protopopiate, comissiunea propune si

Sinodulu constata cumca protopresbiterii au cores-punsu ordinatiuniloru consistoriali esmise in caus'a administrarii averiloru bisericesci.

Nr. 121. Cu privire la insarcinarile speciali, ce epitropi'a eparchiala le-au capetatu dela sinodulu eparchialu ordinariu trecut, comissiunea propune si

Sinodulu constata:

1. cumca pretiuirea obiectelor din inventariulu fundului instructu nu s'a potutu efeptui conformu indrumarii sinodali de sub Nr. 152., din caus'a mutarii Preasantiei Sale fostului episcopu, acum arhiepiscopu si metropolitu, dara se va efeptui cu ocasiunea predarii acelui fundu Preasantiei Sale noului episcopu;

2. cumca fostulu episcopu a incredintiatu fondulu instructu parintelui vicariu acum archimandritu Andrei Papp.

3. cumca fundulu instructu s'a mai inmultitu cu unele obiecte mobiliarie, cu 36 de scaune de trestie cumperate a nume pentru trebuintiele consistoriului, ce le-a procuratu fostulu episcopu, pentru cari inse mai are se primésca o rebonificatiune de 88 fl.

4. cumca socotile epitropiei provisorie a fondurilor diecesane, conformu decisului sinodalu Nr. 156 din anulu trecut despre fondulu dela statu pentru ajutorarea comunelor miste s'au aretatu, si socot'a s'au asternutu si Innaltului Ministeriu prin Escelinti'a Sa Metropolitulu actualu. — Acestu ajutoriu a fostu 15,596 fl. 89 cr. din cari s'au spesatu 4671 fl. 49 cr. si a remasu 10,925 fl. 40 cr. in cass'a de pastrare, era libelulu la epitropi'a provisoria a fondurilor comune.

5. conformu decisului sinodalu Nr. 166 din an. trecut, epitropi'a a escontentatu viaticulu si diurnele deputatului Petru Sabo.

6. socotile monastirei Bodrogu, consistoriulu le-au censuratu si incuviintiatu.

In fine socotile epitropiei eparchiale fiindu in ordinea receruta, epitropiei i se da absolutoriu.

Nr. 122. Cu privire la fondatiunea Paffyana

Sinodulu constata cumca sum'a activa a acestui fondu este de 11,520 fl. 46 cr. si-lu indruma pre Consistoriu a dá stipendie conformu testamentului de la fondatore.

Nr. 123. Luandu-se la censurare reportulu epitropiei consistoriali din Orade-mare, cu privire la ratiociniile acelei epitropii, dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu decide cà, nealaturandu epitropi'a contractantie despre primirea sumeloru intrate, desi erogatiunile sunt documentate tôte prin chitantie valide, socotile se se restituésca numitei epitropii cu acea insarcinare, ca la anulu viitoriu se le astérna de nou, ajustate conformu prescrișeloru legii, de altcum se ié la cunoscintia cumca intratele au fostu 7118 fl. 87 cr., spesele 5423 fl. 99 cr., au remasu in cassa dupa adaugerea restului din anulu trecut 3018 fl. 83 cr.

Nr. 124. Cu privire la incassarea sumei eiectate de 3 cr. dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu ié la cunoscintia cumca consistoriulu din Orade, in anulu trecut a purcesu mai energiosu in acésta causa; a incassatu 732 fl. 90 cr., éra in anulu curente 412 fl. 68. Totodata se indruma consistoriulu a continuá incassarea acestoru sume.

Nr. 125. Cu privire la tassulu II. si alu III. dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu ié la cunoscintia cumca in tassulu II. si alu III. In anulu 1874. s'au incassatu 150 fl. 22 cr. incursi la epitropi'a consistoriala. Totodata se indruma consistoriulu, ca aceste dóue tassuri se le separeze si se le introduca pe totu teritoriulu seu.

Nr. 126. Cu privire la bugetulu consistorialu pe anulu curente, dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu primesce bugetulu consistoriului din Orade de dupa cum s'a satoritu si in anulu trecut.

Nr. 127. Cu privire la cererea epitropiei consistoriali din Orade pentru obsolutoriu, dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu dà absolutoriu epitropiei consistoriali din Orade, in privinti'a agendelu si a manipulatiunei, éra in privinti'a ratiocinielu. absolutoriulu i se va dá la anulu viitoriu. dupa ce va satisface decisului sinodalu de de sub Nr. 123.

Nr. 128. S'a luatu la desbetere carti'a Escelentiei Sale Párintelui Metropolitu, de datulu 16. Apriliu an. cur. Nr. 54. metr. prin care a provocatu sinodulu a ingrigi din a sa parte pentru spesele congresului carele se va continuá la tómná.

Sinodulu ié la cunoscentia cu observarea cá aceste spese sunt prevediute in bugetu. Éra daca pana in luni-le de tómná nu s'ar puté incassá sumele prevediute in bugetu, consistoriulu se impoteresce a anticipá spesele din careva fondu. Totodata Maritulu congresu se fie rugatu, a nu statorí mai multu de 50 cr. de mila in spesele de caletoria, si a nu luá de basa la caletoria de cátu lini'a drépta.

Nr. 129. S'a luatu in desbatero reportulu fiscului consistorialu Ioanu Popoviciu Desseanu relativu le lasamentulu Elen'a Birt'a. — La propunerea lui Vincentiu Babesiu,

Sinodulu nu póte aprobá necorespunderea esacta la decisulu seu de anu de sub Nr. 150, dar ascultandu pre aperatoriu Ioanu Popoviciu Desseanu despre greutatile ce a intimpinatu, sustiene dispusetiunea sinodului de anu, si aviseza consistoriulu a starui cu tóta energí'a la esecutarea esacta a aceleia.

Nr. 130. La propunerea lui Parteniu Cosma,

Consistoriulu se insarcina a procurá literile fundatiionali de Fauru, si a procede conformu acelor'a in manipularea fundatiunei.

Nr. 131. Petitiunea lui Iosifu Belesiu, deputatu preotiescu din cerculu Radnei, pentru escontentarea diurnelu si a spese-loru de caletoria inca restante dela sinodulu electoralu din 1873.

Se transpune consistoriului spre escontentare, incátu acelea i competu si sunt staverite de comissiunea respectiva sinodala.

Nr. 132. La ordine este renunciarea lui Georgiu Dogariu la postulu de asesoru consistorialu onorariu, si de membru in

epitropi'a provisorie a fondurilor comune. — La propunerea comisiunii,

Sinodulu nu primesce renunsiarea lui Georgiu Dogariu de asesoru consistorialu si de membru in epitropi'a provisorie, ci indruma consistoriulu se-lu recerce a remane si mai departe in postulu seu.

Nr. 133. La insciintiarea epitropiei provisorie, de datulu 17 Aprilu a. c. Nr. 278. despre repausarea comembrului ei Paulu Fizesianu,

Sinodulu decide a se alege altu membru inca in decursulu acestei sesiuni.

Nr. 134. Nicolau Zigre, ca reportore, presinta protocolulu delegatiunei sinodali, ce conformu decisului de sub Nr. 25, la Temisiór'a s'a intrunitu cu delegatiunea sinodului din Caransebesiu la $\frac{23 \text{ Aprilu}}{5 \text{ Maiu}}$ an. cur. In acésta intrunire, delegatii, cu 15 voturi in contr'a aloru 12, s'au pronunsiatu ca fondurile ce sunt comune dieceseloru de Aradu si Caransebesiu, se remana si mai departe in comuniune; éra cu 20 de voturi in contr'a aloru 8 s'au pronunsiatu ca loculu de administratiune a acestoru fonduri se fia Temisiór'a.

Alesiu Popoviciu propune si, supunendu-se propunerea la votarea nominala, cu 26 voturi in contra aloru 18 voturi se enuncia :

In urm'a decisului congresualu de sub Nr. $66/1874$ sinodulu substerne actulu incercarii facute intre ambele sínóde. Sinodulu acest'a inse declara, cà decisulu seu adusu sub Nr. 105 si 115, care suna pe langa impartirea fondurilor comune, si mai departe ilu sustiene.

Nr. 135. Vincentiu Babesiu propune:

Avendu a se supune caus'a fondurilor comune de nou decisiunei congresului nationale, subscrisulu considerandu cà prin pertractarile de pana aci s'a aretatu, cumca celu mai greu cumpenitoriu argumentu in contr'a administratiunei comune a fondurilor este greotatea séu chiar nepossibilitatea de inspectiune si censurare de computuri prin ambele séu mane poimane dóra prin trei séu patru sínóde eparchiali, considerandu mai departe cà consistoriulu metropolitaniu din lips'a speseloru necesarie nu este stabilisatu, si senatele acelui'a cu mare nevoia abia câte odata in anu se potu intruni, spre mare dauna a causeloru de compeinti'a loru si crestiniloru atarnatori dela ele : propune a se dá

maritului congresu urmatoriulu votu supletoriu pentru Regulamentulu de administratiune comuna a fondurilor :

Forulu competente pentru revisiunea computeloru si pentru deciderea chestiunilor controversate de administratiunea fondurilor comune, in casulu daca aceste fonduri ar remané a se administra in comunu, se fie senatulu epitropescu alu consistoriului metropolitanu ; pentru casurile de principiu si cele apelate — plenu lu consistoriului metropolitanu, ér pentru de a face posibila stabilisarea si functiunea permanenta a consistoriului metropolitanu, fondurile acestea comune se contribue proportionalminte o suma de 2000 fl. pe fie care anu, asceptandu-se asemenea contribuire si din partea archidiecesei si mai incolo din ori care alte fonduri, ale caroru revisiune apartiene la competinti'a aceluia.

Acésta propunere se pune la ordinea dilei pre mane.

Nr. 136. Vincentiu Babesiu propune :

Din consideratiune, ca venitul fondului bisericescu comunu deja a ajunsu la frumoasa suma de 30,000 fl. v. a. ér de alta parte ca lipsele diecesei, mai vertosu lipsele de medilóce pentru cultura poporului, anume pentru crescerea de clerici si de invetatori buni, au devenitu fórté aduncu semtite, incátu ea ni amenintia cu dauna nereperabile caus'a cea mai santa a bisericii si scólei propune : a se incuviintiá, ca in contielegere cu dieces'a Caransebesiului, din venitul fondului bisericescu comunu deocamdata un'a a treia parte, ér mai incolo cerendu trebuinti'a, pana la diumetate se se doe ambeloru diecese in proportiunea sufletésca, anume in cuota de $\frac{3}{5}$ pentru Aradu si de $\frac{2}{5}$ pentru Caransebesiu. Restulu capitalisandu-se si mai departe ; ér sum'a ce se va veni pe partea acestei diecese se se primésca de epitropi'a consistoriului aradanu, si se se folosésca pre scopulu mai susamintitu in mesura neaperatu receruta, facendu-se despre in-trebuintiare specialu reportu justificatoriu la sinodulu anului viitoriu,

Acésta propunere se pune la ordinea dilei pre mane.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autenticatu in comissiunea sinodala omisa sub Nr. 191.

Aradu in 27 aprilu/9 maiu 1875.

Presiedinte :

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Giorgiu Popa, m. p.

Proto-Notariu sinod.

Ioanu Popoviciu-Desseanu, m. p.

Deputatu sinodalu.

Vasiliu Paguba, m. p.

Deputatu.

Siedinti'a VIII.

s'a tienutu in $\frac{25 \text{ Apriliu}}{7 \text{ Maiu}}$ 1875. demanétia. Presidiulu ordinaru. Notariu: Georgiu Feieru.

Nr. 137. Protocolulu siedintiei a V cetinduse

S'a autenticatu.

Nr. 138. Se pune la ordinea dilei doua propuneri facute din partea lui Vincentiu Babesiu, cari fuserà inca in siedinti'a de eri presintate; I-a propunere este urmatórea: Avendu a se supune caus'a fondurilor comune de nou decisiunei congresului natiunalu, subscrisulu considerandu cà prin pertractarile de pana aci s'a aratatu cumca celu mai greu cumpenitoriu argumentu in contra administratiunei comune a fondurilor este greutatea séu chiar neposibilitatea de inspectiune si censurare de computuri prin *ambele*, si mane primane dóra prin *trei* séu *patru* sínóde eparchiali, considerandu mai de parte cà consistoriulu metropolitanu din lips'a speseloru necesaria nu este stabilisatu, si senatele aceluia cu mare nevoia, abia câte odata in anu se potu intruni, spre mare dauna a causeloru de competinti'a lor si a crestineloru atarnatori dela ele: propune a se dá maritului Congresu urmatoriulu votu supletoriu pentru Regulamentulu de administratiune comuna a fondurilor:

Forulu competente pentru revisiunea computeloru si pentru deciderea cestiuneloru controversate de administratiune a fondurilor comune, in casulu daca aceste fonduri ar remanea a se administrá in comunu, se fie senatulu episcopescu alu Consistoriului metropolitanu, pentru casurile de principiu si cele apelate — plenu consistoriului metropolitanu, — éra pentru de a face posibila stabilisarea si functiunea permaninte a Consistoriului metropolitanu, fondurile aceste comune se contribue proportionalmente o suma de 2000 fl. pe fie care anu, asceptanduse asemenea contribuire si din partea archidiecesei si mai incolo din ori cari alte fonduri, ale carora revisiune apartiene la competinti'a aceluia.

Fatia de acésta propunere Parteniu Cosma face urmatórea contra propunere:

Considerandu cà suntemu la finea sesiunei sinodali si inca mai avemu o multime de cestiuni urginti de deslegatu; considerandu cà sinodulu chiar in siedinti'a de eri a sustienutu conclusulu din anulu trecut privitoriu la fondurile comune, prin care se decide impartirea fondurilor, si in fine

considerandu cumca propunerea dnului V. Babesiu este conditionata dela unu eventualu decisu alu congresului natiunalu ce se va tienea in viitoriu, propunu

ca propunerea dnului V. Babesiu ca una ce este contraria conclusului sinodalu, primitu deja, ca una pré timpuria basata pre supositione — se nu se iee la desbatere meritoria, ci sè se tréca la ordinea dilei.

Ambele aceste propuneri se submitu din partea presidiului votarei nominale — facendu-se votarea,

Se primesce propunerea lui Parteniu Cosma cu 26 voturi contra a lui V. Babesiu care intrunì numai 18 voturi.

Nr. 139. a II-a propunere a lui Vincentiu Babesiu este:

Din consideratiune cà venitul fondului bisericescu comunu deja a ajunsu la frumósa suma de aprópe 30000 fl. v. a. éra de alta parte ca lipsele diecesei, mai vertosu lipsele de medilóce pentru cultur'a poporului, anume pentru crescerea de clericii si de invetiatori buni — au devenitu fórte adencu sentite, in càtu ea ni amenintia cu dauna nereparabila caus'a cea mai santa a bisericiei si a scólei, propune:

A se incuvintiá, ca in contielegere cu dieces'a Caransebesiu inca in anulu acest'a din venitul fondului bisericescu comunu de ocamdata un'a a trei'a parte, éra mai incolo cerendu trebuinti'a pana la jumetate sè se dee ambeloru diecese in proportiunea sufleteloru, anume in cuota de $\frac{3}{5}$ pentru Aradu si $\frac{2}{5}$ pentru Caransebesiu. Restulu capitalisanduse si mai departe; éra sum'a ce se va vení in partea acestei diecese sè se primésca de epitropi'a consistoriului aradanu, si sè se folosésca spre scopulu mai susamintitu, in mesura neaperatu receruta, facendu-se despre intrebuintiare specialu reportu justificatoriu la sinodulu anului viitoriu. —

In faci'a conclusului de mai nainte, membrulu Babesiu afla cà acésta propunere a sa daca s'ar primí, ar poté prejudecá comuniunei de dreptu a fonduriloru la casulu candu s'ar decretá impartirea fonduriloru, séu s'ar protrage regularea definitiva a dreptului asupra fonduriloru, deci din aceste consideratiuni, nu poté a-si sustiené acésta propunere fiindu-cà nu poté luá respundera pentru consecintie; membrulu Vasiliu Paguba dechiara a sustiene elu de a sa propunerea, dreptu ce

Sinodulu decide a se primí acésta propunere, inse in conformitate cu emendamentulu facutu din partea lui Ioane Popoviciu-Desseanu, cumca la impartirea fonduriloru comune bisericesci, acésta cheia nu poté se prejudeca.

Nr. 140 Vine la ordinea dilei reportulu comissiunei de scóle, care prin referintele seu Vasiliu Paguba, cu privire la relatiunea senatului de scóle ce atinge spesele de cultu si invetiamentu din comitatulu Aradului, propune si sinodulu

decide: Consistoriulu se cerce a-si castigá convingere cà organele administrative obsérva decisulu comitatensu din 1-a Octobre an. tr. Nr. 445 si in casu de lipsa se urgeza la auctoritatea comitatensa esecutarea decisului citatu.

Nr. 141. Cu privire la relatiunea senatului de scóle de sub 2, incátu privesce remunstratiunea pentru salariile invetiatoresci din cottulu Timisiului, comissiunea propune si in conglasuire cu emendamentulu facutu din partea lui Moise Bocsianu, sinodulu

decide: Se insarcina Consistoriulu a comunicá generalminte organeloru sale rescriptulu ministerialu din 7. Septembre an. trecutulu Nr. 21104 incátu se referesce la obligamentulu organeloru politice a intinde mana de ajutoriu la incassarea speseloru de cultu si invetiamentu.

Nr. 142. Referitoriu la infiintiarea scóleloru tractuale cu deosebita privire la necesitatile agriculturii punct. 3. comissiunea propune, si sinodulu

decide: Prelanga sustienerea dispusetiuneloru sinodali de pana acum se ascépta, ca in acésta privintia sè se pronuncia respicatu pana la sinodulu eparchialu prossimu mai vertosu sinódele protopresbiterali din Aradu, Chisineu, Lipova, B.-Comlosiu si Temisióra.

Nr. 143. Referitoriu la infiintiarea alumneului in Aradu, punct. 4. rel. senat. scolariu, comissiunea propune si sinodulu

Primesce a se luá spre scire, cu adausulu cà asta cauza se va considerá la edificareea institutului de preparandia si teologia.

Nr. 144. Referitoriu la infiintiarea scóleloru paralele punct. 5 din relatiunea senatului de scóle, comissiunea propune si

Sinodulu ié cu placere la cunosciintia rezultatele obtienute in interesulu invetiamentului in comunele Aradu, Girocu, Janova si Beregseu; ér incátu privesce celelalte comune neprovadiute cu numerulu necesariu de scóle parelele, sè se urgeze infiintiarea lor, — reprobanduse negliginti'a comuneloru, B.-Comlosiu, Otlac'a, Siclau, documentata facia de cestiunea acést'a vitala, indatorinduse protopresviteratele respective a procede in solidaritate cu inspectorii tractuali in caus'a acést'a.

Nr. 145. Referitoriu la pensiunarea invetiatorilor cu privire la proiectulu de lege facutu din partea statului totu in acestu obieptu

Comissiunea propune:

Prelanga sustienerea in vigore a celoru dispuse prin decisulu sinodulu 189 anulu trecut, conditionata dela dispusetiunile congresului in acésta privintia, se indruma consistoriulu pre langa mantienerea pensionarei confesionale a invetiatorilor, desbatendu si prelucrandu statutulu de pensiunare, se-lu aduca fora amenare in conformitate in partile esentiali cu proiectulu de lege referitoriu la pensiunea invetiatorilor din partea statului, si punendulu fora de amenare in lucrare, se facea in casu de ar vedea asigurata pensiunea in mesura receruta in meritulu si direptiunea acést'a, la timpulu seu aratare inaltului ministeriu reg. ung.

Totu referitoriu la pensiunarea invetiatorilor, Demetriu Bonciu propune:

Se dechiara sinodulu cá Eparchi'a aradana ne fiindu in pusetiune a corespunde conditioneloru §-lui 31 din proiectulu de lege despre pensiunea invetiatorilor poporali, supune invetiatorii sei proprii dispusetiuniloru amintitului proiectu de lege.

In fine totu in cestiunea acést'a Vincentiu Babesiu face urmátorea propunere:

Considerandu cá proiectulu de lege dispune si in privintia invetiatorilor nostri, taiendu in dreptulu de autonomi'a nóstra, dispune mai de parte de banii publici in mesura abundante, si acést'a, fora ascultarea nóstra, asupra intereseloru nóstre speciali, dispune astfeliu incátu statoresce conditioni atátu de grele, carora noi, daca am vrea a ne subtrage dela dispusetiunile legoi precum ni concede §. 31. in alinea ultima, neci de cum nu potemu corespunde:

Acestu sinodu dechiara a nu fi in stare de a luá o decisiune confórma interesului autonomiei nóstre beseriecesci, ei se marginesce a recomandá caus'a atentionei si eventualei deliberationi a Congresului prossimu, ca atátu mai vertosu, cáci se si recere luarea de pusetiune pentru intréga provintia metropolitana.

De altmintrea avendu totusi detorintia de a profitá de timpulu ce mai romane, consistoriulu Aradana se insarcinédia, a se pune in data in contielegere cu celelalte consistorie asupra causei, si precátu ar fi in stare a combiná unu votu comunu uniformu, a procedo dupa acel'a spre salvarea intereseloru nóstre in terminulu legalu.

Sinodulu prinesce numai propunerea lui Vincentiu Babesiu.

Nr. 146. Referitoriu la pregatirea cátorva individi pentru posturile de profesori, comissiunea propune si sinodulu

decide a se sustienea conclusulu din anulu trecut adusu in caus'a acést'a.

Nr. 147. Referitoriu la organisarea definitiva a inspectorilor scolari cu salarie sistemisate si regularea acelor'a, comisiunea propune:

a) Acelu inspectoru, carele intr'o cauza cutarea va asceptá dela consistoriu trei ursorie, intre cari se fie unu intervalu barem de 7 dile, fora se dee vreunu respunsu, consistoriulu numai decátu se-lu dimisioneze din acestu postu onorificu.

b) Sè se prelimineze pe viitoriu in bugetu o suma de 1360 fl. adeca câte 4 fl. de scóla, dreptu onorariu fiesce caruia inspectore, in care onorariu se cuprinde spelele scripturistice si acelea ale inspectiunei de scóle.

c) Acolo unde sínódele protopresviterali nu vor fi in stare a se intruní regulatu, prin urmare nu s'ar potea pronuncia despre starea inspectiunei scolare, comitetulu protopresviteralu e detoriu a innaintá consistoriului respectivu reportu in privinti'a acést'a.

Facia de acésta popunere a comisiunei, Ioane Popoviciu Deseanu face si sinodulu primesce urmat. contra propunere:

Consistoriulu se indruma a luá sub revisiune organismulu de pana ací a inspectorilor scolari, si a-lu prelucrá astfeliu ca functiunea gratuita a inspectorilor se fia mai usióra si practicabila.

Fiindu timpulu innaintatu siedinti'a se radica anunciandu-se cea urmátore pre astadi la 4 óre dupa médiadi.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'a autenticatu in comisiune conformu decisului de sub nr. 191.

Presiedinte

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Georgiu *Feieru* m. p.

notariu.

Vasiliu *Paguba*, m. p.

Petru *Petroviciu*, m. p.

Georgiu *Pop'a*, m. p.

Siedinti'a IX.

S'a tienutu in $\frac{25 \text{ Aprilie}}{7 \text{ Maiu}}$ dupa médiadi, 1875. Sub presidiulu ordinariu. Notariu Georgiu Popa.

Nr. 148. Cu referintia la decisulu acestui sinodu de sub Nr. 139. Preasanti'a Sa Parintele Episcopu presinta urmátóri'a

telegram : „Caransebesiu, 7 Maiu. Sinodulu Caransebesiului apróba ca din venitele fondului comunu bisericescu a trei'a parte, mai tardiu diumetate se folosésca diecesele spre acoperirea necesitatulu urginti, si adeca trei din cinci parti pentru Aradu, dóue din cinci parti pentru Caransebesiu, inse cu adausulu ca prin acést'a se nu se prejudece chieiei de proportiune la eventual'a impartire a capitaleloru si intereseloru acelor'a, ci sumele primite in acestu modu sè se compute la timpul seu fiocarei parti, privindu-se ele numai de anticipatiune. Popasu, episcopu.“

Se ie la cunoscintia.

Nr. 149. La ordinea dilei este continuarea desbaterii asupr'a reportulu dela comissiunea scolara.

Referitoriu la tiparirea cartiloru de scóla, se primesco propunerea comissiunei cu adausulu lui V. Babesiu astu feliu :

Sinodulu recomenda Ilus. Sale Dlui Eppu si consistoriului a se ingrigí ca din veri cari medilóce corespundietórie, macar si din economiele ce ar puté face in care-va rubrica votata de acestu sinodu, sè se ingrigésca a infiintiá unu fondu pentru scopulu de a face possibilu tiparirea de carti scolastice bune si câtu mai eftine; apoi astfeliu de carti ce i s'ar presentá, se le examine prin medilocirea senatulu scolariu, respective prin o comisiune de barbati speciali si practici, si aflandu-le deplinu corespundietórie, si facendu invoicéla formala in privinti'a remunerarii autoriloru, se dispuna tiparirea acelor'a si introducerea loru in scóle, éra banii intrati din vendiare sè se restitué fondului, facendu-se reportu regulatu sinodulu despre starea fondului si folósele produse prin elu.

Éra ce privesce catechisulu cu litere si prelueratu conformu recerintieloru actuali, Preasanti'a Sa Parintele Episcopu e rugatu a face câtu mai curundu pasii corespundietóri pentru realisarea acelei dorintie.

Nr. 150. Cu referintia la imbunetatiunea salarieloru profesoresci la institutulu pedagogicu, comissiunea propuno si

Sinodulu ie la cunoscintia imbunetatiunea salarieloru profesoresci la institutulu pedagogicu, realisata degiá in mesur'a possibilu, pentru asta data.

Nr. 151. Referitoriu la scóla din Siusianovetiu, ocupata si sparta de comunali, dupa propunerea comissiunei

Sinodulu ilu indruma pre consistoriu a fi fatia de caus'a acést'a importanta cu deosebita atentiune, si a impune fiscului seu se cerce a finí câtu mai curundu procesulu degiá ordinatu. Despre resultatu, consistoriulu se ropóрте prossimului sinodu diecesanu.

Nr. 152. Referitoriu la carthi'a Innaltului Ministeriu reg. de culte si de invetiamentu publicu, de datulu 2 Aprilie an. cur. Nr. 559. Pr., prin carea interdica primirea de ajutórie in interesulu invetiamentului dela tieri si domnitori straini, — comissiunea propune si primindu,

Sinodulu reléga acést'a causa la maritulu congressu nationalu bisericescu, flindu cà atinge intrég'a provincia metropolitana.

Nr. 153. Referitoriu la feriele scolarie si la essamenulu semestrului primu, comissiunea propune si

Sinodulu enuncia:

1. anulu scolariu se incepe in 1. Septemvre stilulu nou si se finesce in 30. Iuniu acelaia-si stilu, — in Iuliu si Augustu sunt ferie.

2. Recreatiuni sunt tómn'a dóue septemani si primavér'a éra-si dóue septemani, anume pre timpulu semenatului de tómn'a si pre a semenatului de primavéra.

3. Esamenulu din semestrulu primu, pana la alta despusetiune, nu e oblegatoriu, ci permissivu.

Nr. 154. Referitoriu la diliginti'a séu negliginti'a organeloru de scóla, primindu-se propunerea comissiunei cu adausulu lui V. Babesiu

Sinodulu ilu indruma pre consistoriu a face din anu in anu aretare speciala sinodului eparchialu despre acei inspectori de scóle, invetiatori si alte organe bisericesci scolarie séu privati, cari si-au castigatu merite pentru invetiamentu; — si despre acele organe, cari au documentatu negligintia mare, precum si despre aceea, cà ce felu de mesure a luatu in contr'a negligintiei observate.

Nr. 155. Referitoriu la recursulu invetiatoriului asesoru consistorialu Ioanu Tuducescu din Lipov'a pentru asemnarea unui ajutoriu ca se retiparésca „Economia“ si se publice alte opuri didactice; — si referitoriu la recursulu lui Giorgiu Serbu, invetiatoriu in Toraculu-micu si membru acestui sinodu, care in nu-

mele seu si alu altoru invetiatori cere votarea unei sume pentru tiparirea cartiloru necesarie de scóla: comissiunea propune si

Sinodulu trimite consistoriului atátu recursulu lui Ioanu Tuducescu câtu si alui Ioanu Serbu, cari ambele privescu tiparirea cartiloru de scóla, avendu consistoriulu a procede in acestu meritu conformu decisului sinodalu de sub Nr. 149.

Nr. 156. Referitoriu la recursulu comitetului parochialu din comun'a Fenatie, pentru readfilarea comunei Siedescelu in privinti'a scolara la comun'a Fenatie, comissiunea propune si

Sinodulu transpune recursulu Fenatieloru la consistoriulu din Orade, cu acea insarcinare, ca ascultandu sinódele parochiale din ambele comune Fenatie si Siedescelu, ma in casu de necessitate si pre cel'a alu comunei Campani de sus si de jos, conformu rezultatului si a intereseloru invetiamentului, se decida urgentu in caus'a de readfiliatiune scolara, avendu despre resultatu a referá sinodului eparchialu prossimu.

Nr. 157. Referitoriu la memorandumu conferintiei invetiatoresci tienute in Tulca la 16. Septembro 1874. adresatu congressului nationalu bisericescu, si comunicatu acestui sinodu cu carthi'a Escelentiei Sale a Metropolitului, din 16. Aprilie an. cur. Nr. 51. Metr. pentru a se alege invetiatori de asesori in senatulu scolariu alu consistoriului din Orade: comissiunea opinéza a se alege, dar la propanerea lui Ioanu Popoviciu Dessoanu

Sinodulu enuncia cumca petitiunea invetiatoriloru din conferinti'a dela Tulca pentru a se alege si dintre invetiatori membri in senatulu scolariu alu consistoriului din Orade, o va luá in consideratiune la prossim'a ocasiune.

Nr. 158. La ordinea dílei vino reportulu senatului de scóle din consistoriulu dela Oradea-mare.

Referitoriu la datele scolastice contienute in reportu, dupa opiniunea comissiunei scolastice sinodali

Sinodulu ié spre scire datele scolastice din districtulu consistoriului de Oradea-mare cu acelu adausu, cá datele referitórie la calificatiunea invetiatoriloru in cea mai mare parte, si numerulu copiiloru frecuentatori de scóla e nesatisfacatoriu. Deci se indruma consistoriulu a

face in causele acestea passii prevediuti in dispusetiunile sinodali din trecut.

Nr. 159. Cu privire la imbunatatirea salarielor invetiatoresci in câte-va comune, dupa propunerea comisiunei

Sinodulu ie scire cumca salariile invetiatoresci s'au imbunatatitu in unele comune, si totodata ilu indruma pre consistoriu se faca cunoscute acele comune cari au imbunatatitu salariile invetiatoresci, precum si cifrele cu cari s'a imbunatatitu salariulu veri unui invetiatoriu.

Nr. 160. Cu referintia la pensiunile invetiatoresci

Decisulu acestui sinodu de sub Nr. 145 in ce privesce pre consistoriulu din Aradu in caus'a pensiuniloru invetiatoresci, se atinge si asupr'a consistoriului din Orade.

Nr. 161. Referitoriu la essamenele de cualificatiune invetiatoreasca, comisiunea opinéza si

Sinodulu ie scire de rezultatulu obtienutu si sustiene decisiunile sale din anulu trecut, referitorie la constringerea invetiatoriloru a se supune esamenului de cualificatiune.

Nr. 162. Cu referintia la visitatiunea scolara, comisiunea opiniunéza si

Sinodulu ie la sunoscintia cu placere cumca Preasanti'a Sa Parintele Episcopu, precátu timpu a fostu presiedinte consistoriului din Orade in anulu trecut, a visitatu scólele din protopresbiteratele Orade si Pestisiu.

Nr. 163. Cu referintia la lips'a de invetiatori calificati, comisiunea opiniunéza si

Sinodulu indruma pre consistoriulu din Orade a face tóte despusetiunile possibile pentru castigarea de invetiatori cualificati.

Nr. 164. Referitoriu la edificarea unui institutu teologico-pedagogicu in Aradu langa biseric'a catedrala si organisarea teologiei si a preparandiei, — comisiunea opinéza si

Sinodulu decide radicarea edificiului planisatu pentru teologia si preparandia langa biseric'a catedrala din Aradu incredintiandu se consistoriulu din Aradu a esecutá dupa possibilitate inca in decursulu anului curinte, pe langa

licitatiune publica, planulu substernutu, dupa studiare si eventual'a modificare in ce privesce impartirea interna a edificiului s'eu estensiunea aceluia intre marginele permise de sum'a aprossimativa de 35,000 fl. v. a. din fondurile disponibili esistinti; éra organisarea interna a institutului si respective planulu de invetiamentu propusu, censurandu-lu si stabilindu-lu consistorialu, se-lu aplice in modu provisoriu in fapta la timpulu seu, avendu a supune tóte lucrarile sale in asta direptiune sinodului prossimu.

Nr. 165. Vincentiu Babesiu, referintele comissiunei organisatórie, (despre petitiunea preotiloru din tractulu Temisiorii in caus'a sesiuniloru vacante si in contr'a organismului internu consistorialu) propune in numele comissiunei, si primindu-se se trece dreptu decisu:

Sinodulu aprobandu odata regularea provisoria a consistoriului, in contr'a careia este indreptata acésta petitiune; de alta parte cestiunea ce atinge acésta plansóre, apartiene la regularea definitiva a parochieloru, carea este in lucrare: petentii se aviséza a asceptá acésta regulare si la acea ocasiune a-si afirmá pretinsulu loru dreptu, respective dorinti'a loru.

Nr. 166. Vincentiu Babosiu face urmatórea propunere, ce, primind'o sinodulu, se enuncia

In privinti'a veniteloru din tassulu alu 2 si alu 3, dupa ce prin votarea de astadi de sub Nr. 139 s'a proveditu ambele diecese din fondulu generalu bisericescu cu medilócele necesarie pentru sustinerea instituteloru, considerandu cá acele venite prin decissiuni mai innalte s'au introdusu curatu numai ca resurse pentru fonduri, si anume celea din tassulu alu 2. espresu numai pentru fondulu clericalu ce se cuprinde in celu comunu generale, éra celea din tassulu alu 3 espresu pentru fondulu generalu scolariu: incassarile de pana acum'a si pana la eliberarea baniloru resolviti din venitele fondului comunu bisericescu, sè se considere de date destinatiunei loru, desi nu pre calea competente, si asia in privinti'a acelor'a sè se considere consistóriele de absolvite de ori-ce dare de s'ema s'eu raspundere; dara de aci in colia, si anume dela di'a dela care se va datá participarea die-

ceseloru din venitele fondului bisericescu comunu, tóte venitele tassului alu 2. si alu 3. sè se adune si administre respective tiena in evidintia prin consistórie pre sém'a concerninteloru fonduri comune, ale caror'a isvóra nutritórie sunt ele dupa destinatiunea lor preinalta.

Deci, pre câtu Veneratulu consistoriu din Caransebesiu in urm'a veri unui decisu sinodalu s'ar tiené pentru acum'a impedecatu a corespunde acestei necesitati si normatiuni, — pana la modificarea pre calea competente a acelui conclusu, venitele amintite sè se tiena la ambele consistorie din Aradu si Caransebesiu in separata manipulatiune, pastrare si evidintia.

Cu punerea la cale a celoru necesarie se insarcina Dlu Episcopu Presiedinte si respective consistoriulu din Aradu.

Nr. 167. Cu privire la carthi'a Preasantiei Sale Parintelui Metropolitu, de datulu 16. Aprilu an. cur. Nr. 7. Metr., in caus'a pretensiunei de 156241 fl. valutali, ce fondulu scolariu o are la erariu, propune Parteniu Cosma, si primindu-se, dreptu decisu se enuncia:

Sinodulu recérca subdelegatiunea congresuala ca in privinti'a pretensiunei de 156241 fl. valutali ce fondulu scolariu o are la erariu, sè se puna in contielegere cu representanti'a bisericei serbesci, si dupa aceea se substérna propunerile necesarie la Metropolitulu, pentru prosimulu congresu natiunalu.

Nr. 168. Paulu Rotariu referintele comissiunei epitropesci, basatu pre deslucirile capetate dela senatulu epitropescu din Aradu, aréta cumca fondulu resiedintiei eppesci, câtu pentru anulu trecut, din sminta s'a insemnatu la 20738 fl. 95 cr. càci cu finea decursului anu a fostu numsi 20238 fl. 95 cr. éra starea de astadi este de 21541 fl. 71 cr.

Sinodulu ié spre scire éra libelulu se transpune la cassa.

Nr. 169. In privinti'a bugetului sinodalu, Paulu Rotariu referintele comissiunei epitropesci propune, si primindu sinodulu, dreptu decisu se enuncia:

Findu cà deputatii de pe teritoriulu Oradii-mari con-

formu reportului epitropiei de acolo sunt escontentati, deputatii ceialalti sè se escontenteze in privinti'a diurnelor si viaticului de la ultimulu sinodu electoralu si dela sinodulu actualu din remanenti'a fondului generalu ce se afla de presentu in disponibilitate.

In câtu inse deputatii de pe teritoriulu Oradii-mari nu ar fi cu totulu escontentati, restulu competintiei lor sè se escontenteze din bugetulu acelu consistoriu.

Viaticulu si diurnele deputatiloru pentru ambele sesiuni sè se constateze inca in decursulu sesiunei presinte prin comissiunea respectiva.

Nr. 170. La ordinea dilei este reportulu comissiunei petitiônârie, referinte Ioanu Groza.

Petitiunea comitetului parochialu din Ceica, adrosata congresului nationalu pentru acordarea unui ajutoriu spre edificarea scôlei confessionali de acolo, si transpusa acestui sinodu prin decisulu congresualu de datulu 23. Novembre 1874. Nr. 75. dupa parerea comissiunei —

Sinodulu o trimite consistoriulu din Orade cu insarcinarea se cerce a gasi unu modu pentru ajutorarea numitei comune.

Nr. 171. Georgiu Carabasiu preotulu din Sintea, in numele seu si in alu mai multoru locuitori de acolo, petitiunèza ca sum'a de 370 fl. ce sub ingrigirea consistoriulu e depusa spre fructificare in cass'a de pastrare, se li se estradee pentru biserica. Dupa opiniunea comissiunei

Sinodulu transpune acèsta petitiune la consistoriulu din Aradu, ca se proceda in acèsta cauza conformu decisulu de sub Nr. 118.

Nr. 172. Georgiu Carabasiu preotulu din Sintea in numele comunei asternendu petitiunea pentru recastigarea sesiunei parochiali, sinodulu asculta deslucirile fisculu consistorialu pentru pasii degiã facuti in acèsta cauza, deci, cu abatere dela propunerea comissiunei,

Sinodulu iè scire despre pasii facuti, era consistoriulu e poftitu se indrume pre fiscu a medilocí, era pre petinti a asceptá resultatulu despusetiuniloru consistoriali.

Nr. 173. Parteniu Gasparu invetiatoriu din Selciva, lipsitu de vedere, cere ajutoriu. Dupa propunerea comisiunei

Sinodulu transpune acést'a petitiune la consistoriulu din Aradu, ca dupa putintia si imprejurari se cerce a-lu impartasi de veri unu ajutoriu.

Nr. 174. Acus'a comitetului parochialu din Ternov'a asupra preotiloru, dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu o transpune consistoriului din Aradu pentru pertractare si decidere competente.

Nr. 175. Petitiunea lui Nicolau Chitescu din Temisiór'a-Fabricu pentru unu imprumutu din fondurile comune, dupa opiniunea comisiunei

Sinodulu ilu indruma pe petinte la epitropi'a provisoria a fonduriloru comune.

Nr. 176. Petitiunea deputatului Ioanu Bica pentru escontentarea diurnelor si a speselor de caletoria cei competu pentru participarea la sinodulu din 1870, — dupa propunerea comisiunei

Sinodulu transpune acésta petitiune la consistoriulu din Orade, carele se insarcina a escontentá petintelui sumele ce le va aretá constatate de biroulu sinodalu.

Nr. 177. Vine la ordinea dílei referat'a comisiunei financiare, despre reportulu dela epitropi'a provisoria a fonduriloru comune. Referinte Nicolau Zigrea. Cu privire la evidintia, dupa propunerea comisiunei

Sinodulu ie la cunoscintia cumca fondurile de sub administratiunea epitropiei provisorie constau din

a) fondulu bisericeseu nealineabilu	364,712 fl. 11 cr.
b) fondulu scolariu generalu — —	133,826 „ 84 „
c) fondulu seminarialu „Raiaciciu“	2819 „ 29 1/2

deci sum'a totala e de 501,358 fl. 24 1/2

Se constata cà fondulu bisericescu nealineabilu mai posiede in mobilie o valóre de — — 454 fl. 49 cr.

Nr. 178. In privinti'a ratiociniului dela fondulu bisericescu nealienabilu si dela celu seminarialu, care ratiociniu s'a asternutu pre anulu 1874, — comisiunea propune, si primindu sinodulu se enuncia dreptu decisu

De órace ratiociniulu din 1873 nici nu este subster-
nutu pentru aprobare, éra fora de acel'a nu se póte cen-
surá ratiociniulu de pre 1874., sinodulu ie numai la cu-
noscintia rezultatulu ratiociniului din acestu ultimu anu,
dar absolutoriu nu dà epitropiei, ci o indruma ca pana
in 31. Decembre an. cur. se compuna si ratiociniulu de
pe 1873, apoi ratiociniiele ambiloru ani se le revéda celu
multu pana la 15. martiu 1876 si apoi, prevediute cu
clausul'a de revisiune se le substérna spre censurare si
aprobare sinodului ordinariu dia 1876.

Nr. 179. Cu privire la ratiociniulu fondului scolariu, dupa
propunerea comisiunei

Sinodulu ie la cunoscintia ratiociniulu acest'a si pana
candu se va puté compune intregu, in consideratiunea cà
ratiociniulu acestui fondu trebuindu a se face dela des-
partire, adeca dela 1 Iuliu 1872 pana la finea anului 1874
n'a fostu pentru compunere timplu de ajunsu.

Nr. 180. Cu privire la insciintiarea cà Iulianu Ianculescu
in 6 Iuliu a. c. au abdisu de a fi controloru, éra pana la ale-
gera altuia definitivu, chei'a a 3 s'a predatu noului contabilu,
comisiunea propune si primindu

Sinodulu postesce pe Epitropia a se adresá sinodu-
lui din Caransebesiu pentru alegerea unui controloru.

Nr. 181. Referitoriu la bugetulu pe 1874., dupa propunerea
comisiunei

Sinodulu ilu apróba ulterioru.

Nr. 182. Referitoriu la recercarea ce Epitropi'a au adresa-
t'o consistórielor in privinti'a tassulu III.

Sè se incunoscintieze Epitropi'a provisorie despre deci-
siunea ce in caus'a tassulu II. si III. au adus'o acestu si-
nodu sub Nr. 166.

Nr. 183. La propunerea comisiunei sinodulu enuncia cà
Epitropi'a provisorie, peste totu in anulu 1874. la
administrarea fonduriloru comune a purcesu in conformi-
tate cu regulamentul.

Nr. 184. Bugetulu epitropiei provisorie pro anulu 1875.,
dupa propunerea comisiunei,

Sinodulu incuviintiéza bugetulu epitropiei provisorie pre anulu 1875 in sum'a de 4630 fl. dupa cum l'a compusu acea epitropia sub 16 Apriliu an. cur. Nr. 272 ess.

Nr. 185. Cu privire la spesele delegatiunei sinodali ce fu la Temisiór'a in caus'a fonduriloru comune, dupa propunerea lui Parteniu Cosma, sinodulu enuncia

Daca din partea Caransebesiului, spesele delegatiunei sale sinodali se vor pretinde dela epitropi'a provisoria a fonduriloru comune, atunci de acolo se pretinda si acésta diecesa spesele ce le avù cu delegatii sei sinodali.

Nr. 186. Parintele archimandritu vicariu episcopescu Andrei Papp renuncia de a fi membru in epitropi'a provisoria si mai departe, din cauza cà noulu seu postu de presiedinte in consistoriulu Oradii-mari nu-i va permite a se presentá la siedintiele epitropiei dupa cum s'ar necessitá.

Sinodulu primesce renunciarea parintelui archimandritu vicariu episcopescu Andrei Papp la postulu de membru in epitropi'a provisoria a fonduriloru comune esprimandu-i recunoscintia pentru servitiile de pana acum'a, si in locu-i alege pre Giorgiu Popa.

Nr. 187. La propunerea lui Ioanu Popoviciu Desseanu, pentru loculu vacantu de membru in epitropi'a provisoria

Sinodulu alege pe Preasanti'a Sa Parintele Episcopu.

Nr. 188. Comissiunea bugetaria presinta spesele sinodului electoralu si acestui ordinariu

Sinodulu incuviintiéza spesele sinodului trecutulu electoralu si acestui ordinariu curinte, in suma de pentru ambele sínóde, avendu deputatii a se escontentá conformu decisului de sub Nr. 169. presentandu-si chitantie de constatate de birou.

Nr. 189. Deputatii preotiesci ai acestui sinodu presinta unu proieptu de norma stolara, pregatita la provocarea Preasantiei Sale Parintelui Eppu

Proieptulu de norma stolara se preda consistoriului spre opinionare.

Nr. 190. Ioanu Popoviciu Desseanu in numele sinodului esprime Preasantiei Sale Parintelui Eppu recunoscintia si multie-

mita pentru zelulu si tactulu doveditu in conducerea afaceriloru.

Preasanti'a Sa respunde promitiendu că in tóte dilele vie-tiei sale va lucrá pentru scóla si biserica, pentru cultur'a inte-lectuala si morala a clerului si a poporului, in convingerea că numai dela cultura ni putem sperá viitoriulu, si de nou invita pe toti conlucratorii in vii'a Domnului si pe tóta turm'a cuven-tatória se-lu spriginésca a edificá Domnului Sionu luminatu, a-i cresce poporu santitu de lumin'a invetiaturiloru. A accentuatu acést'a la deschiderea sinodului, si sinodulu l'a ascultatu votandu edificarea nóua si reorganisarea institutului teologico-pedagogicu. Spéra bine pre acésta cale.

Sinodulu, intre urari de „se traésca“ pentru Parin-tele Eppu, trece la protocolu cuvintele Preasantiei Sale, promitiendu si din a sa parte spriginu parintesciloru in-tentiuni ale arhiereului.

Nr. 191. Pentru autenticarea protocóleloru sinodali

Se alege o comisiune autenticatória sub presidiulu Preasantiei Sale Parintelui Eppu, constatatória din urma-torii: Andrei Papp, Ioanu Ratiu, Ioanu Russu, Vasiliu Paguba, Ioanu Popoviciu Desseanu, Petru Petroviciu, Io-anu Moldovanu, si Giorgiu Popa.

Acestu protocolu s'a cetitu si s'au autenticatu in 29 Apriliu v. 1875 conformu decisului de sub Nr. 191.

Presiedinte

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopu.

Andrei Papp, m. p.

Memburu sinodalu

Petru Petroviciu, m. p.

Deputatu sinodalu.

Georgiu Popa, m. p.

Protonotariu, membru alu
sinodului.

